

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
KULLANIM DÜZEYİ İLE AKADEMİK BAŞARILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nurşen YANARDAĞ

İstanbul
Kasım-2020

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
KULLANIM DÜZEYİ İLE AKADEMİK BAŞARILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nurşen YANARDAĞ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

İstanbul

Kasım-2020

TEZ ONAYI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

Üye Prof. Dr. İbrahim KOCABAŞ

Üye Dr. Öğr. Üyesi Pınar MERT

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Ali GÜNEŞ

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “**Lise Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki**” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Nurşen YANARDAĞ

ÖN SÖZ

İstanbul ili, Küçükçekmece ilçesinde yapılan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesine sunulan bu yüksek lisans tezi Lise Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki'nin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Tez çalışmamın planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren saygıdeğer danışman hocam; Doç. Dr. Bilal YILDIRIM' a, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, iki yıl boyunca değerli bilgilerini bizlerle paylaşan saygıdeğer hocalarım; Prof. Dr. Kaya YILDIZ' a ve Dr. Öğr. Üyesi Nuri AKGÜN' e, çalışmam süresince benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen ve çalışma süresince bütün zorlukları benimle göğüsleyen sevgili eşim Yusuf YANARDAĞ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Analiz ve literatür taramasında desteğini esirgemeyen kıymetli meslektaşım Ramazan OSMA 'ya teşekkür ederim.

Son olarak beni bu günlere getiren ve benden hiçbir zaman desteğini esirgemeyen annem ve babama şükranlarımı sunarım.

Nurşen YANARDAĞ

İstanbul-2020

ÖZET
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
KULLANIM DÜZEYİ İLE AKADEMİK BAŞARILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİ

Nurşen YANARDAĞ

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

Kasım-2020, 81 sayfa

Bu çalışmanın amacı, lise öğrencilerinin akademik başarı değişkeninin belirleyicisi olan dönemlik not ortalamalarının temel alınarak öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Araştırma ilişkisel tarama modelinde nicel bir araştırmadır. Çalışmanın örneklemini 2019-2020 eğitim-öğretim yılı İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde öğrenim görmekte olan 302 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Özmusul (2011) tarafından geliştirilen “Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Ölçeği” kullanılmıştır. Öğrencilerin başarı düzeyleri okullardaki e-okul sisteminden elde edilmiştir. Araştırma verileri IBM SPSS istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin bilişim teknolojilerini “genelde” düzeyinde kullandıkları görülmüştür. Öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri cinsiyet, cep telefonu olup olmama ve sosyal medya kullanıp kullanmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. 9.,10. ve 12. Sınıfların bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin 11. Sınıflara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada öğrenci akademik başarı düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. 10. sınıfların akademik başarı düzeyinin 12. Sınıflara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca sosyal medya kullanmayan öğrencilerin kullanan öğrencilere göre akademik açıdan daha başarılı olduğu görülmüştür. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışma sadece lise öğrencilerine

uygulanmıştır. Yaş grupları ve eğitim kademeleri arasındaki değişimi gözlemek ve uzaktan eğitim sürecinde bilişim teknolojilerinin etkin kullanımının başarıya etkisini ölçmek amacıyla farklı eğitim kademelerine uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Teknolojileri, Akademik Başarı, Eğitim, Lise Öğrencileri, Sosyal Medya.

ABSTRACT

**RELATIONSHIP BETWEEN HIGH SCHOOL STUDENTS'
INFORMATION TECHNOLOGIES USAGE LEVELS AND
ACADEMIC SUCCESSES**

Nurşen YANARDAĞ
Master, Education Management

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Bilal YILDIRIM

November-2020, 81 Pages

The purpose of this study is to examine the relationship between students' information technologies usage levels and their academic achievements based on their semester grade averages, which are the determinants of the academic achievements of high school students. The research is a quantitative research in correlational survey model. The sample of the study consists of 302 students studying in Küçükçekmece District of Istanbul Province in the 2019-2020 academic year. In the research, the "Information Technology Utilization Scale" developed by Özmusul (2011) was used as the data collecting tool. The achievement levels of the students were obtained from the e-school system in schools. Research data was analyzed by using IBM SPSS statistical package program.

As a result of the study, it was found out that the students used information technologies at the level of "generally". The students' information technologies usage levels show no significant difference according to their gender, and whether or not they use mobile phones and social media. Students' information technologies usage levels show a significant difference according to their grades. It was found out that information technologies usage levels of the grades 9th, 10th and 12th were higher than the grades 11th. In this study, it was found out that student achievement levels were at an average level. It was found out that the 10th grade students' achievement level was higher than the 12th grade students'. In addition, it was found out that students who did not use social media were academically more successful than the students who used social media. This study was applied only to high school students. This study can be applied to different class levels in order to observe the change between age groups and grades. Besides, it can be used to evaluate the effect of efficient usage of information technologies on achievement during the distance education process.

Key words: Information Technologies, Academic Achievement, Education, High School Students, Social Media.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ.....	ii
ÖN SÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLO LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sınırlılıklar	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
İLGİLİ LİTERATÜR.....	5
2.1. Bilişim Teknolojileri Temel Kavramlar	5
2.1.1. Bilgisayar	5
2.1.2. İnternet.....	6
2.1.3. Bilişim.....	6
2.1.4. Teknoloji	7
2.1.5. Bilişim Teknolojileri	7
2.1.6. Bilgi İletişim Teknolojileri (BİT)	8
2.1.7. Cep Telefonu.....	8
2.1.8. Sosyal Medya	9
2.2. Bilişim Teknolojileri Kavramı.....	10
2.3. Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımı	11
2.4. Bilişim Teknolojilerinin Eğitime Faydaları	14
2.5. Bilişim Teknolojileri Dönemleri.....	20
2.5.1. Bilgi İşlem Dönemi	21
2.5.2. Mikro Dönem.....	21
2.5.3. Ağ Dönemi	22
2.6. Bilişim Teknolojileri Örgütleri.....	22

2.7.Akademik Başarı ile İlgili Genel Açıklamalar	23
2.8.Akademik Başarı Tanımı ve Kuramsal Yaklaşımlar	24
2.9.Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler	27
2.9.1.Bireysel Faktörler	28
2.9.2.Eğitim Sistemi Faktörü	30
2.9.3.Yakın Çevre Faktörü	32
2.9.3.1.Aile Faktörü	32
2.9.3.2.Okul Faktörü	35
2.9.3.3.Öğretmen Faktörü	37
2.9.3.4.Akran Faktörü.....	41
2.10.İlgili Araştırmalar	42
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	43
YÖNTEM.....	43
3.1. Araştırmanın Modeli.....	43
3.2. Evren ve Örneklem	43
3.3. Verilerin Toplanması	44
3.4. Veritoplama Araçları	46
3.5. Verilerin Analizi	46
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	48
BULGULAR VE YORUMLAR	48
4.1.Araştırmanın Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	48
BEŞİNCİ BÖLÜM	55
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	55
5.2. Öneriler	59
5.2.1. Araştırmacılar İçin Öneriler.....	57
KAYNAKÇA	59
ÖZGEÇMİŞ	75

TABLO LİSTESİ

Tablo 2.4.1. Eğitimde Kullanılan Metotlar.....	16
Tablo 3.2.1. Genel Evren.....	43
Tablo 3.3.1. Puan Dereceleri ve Değerleri.....	44
Tablo 3.4.1.1. Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Ölçeği Güvenirlik Analizi Sonuçlar.....	44
Tablo 3.4.1.2. Verilere İlişkin Normallik Analizi Sonuçları	44
Tablo 3.5.1. Demografik Özellikler.....	45
Tablo 4.1.1.1. Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeylerine ilişkin analiz sonuçları	47
Tablo 4.1.2.1 Cinsiyete Göre İncelenen Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeylerine İlişkin t-testi Analizi Sonuçları.....	47
Tablo 4.1.2.2. Cep Telefonu Kullanmalarına Göre İncelenen Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri.....	48
Tablo 4.1.2.3. Sosyal Medya Kullanmalarına Göre İncelenen Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri.....	48
Tablo 4.1.2.4. Sınıf Düzeylerine Göre İncelenen Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri.....	48
Tablo 4.1.2.5. Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri Sınıf Düzeylerine Göre Farklılığa İlişkin LSD Analizi Sonuçları	49
Tablo 4.1.3.1. Öğrencilerin Başarı Düzeylerine ilişkin Betimsel Analiz Sonuçları	49
Tablo 4.1.3.2. Öğrencilerin Başarı Düzeylerine Göre Dağılımı	50
Tablo 4.1.4.1. Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin Başarı Düzeylerine ilişkin t-test analizi sonuçları.....	50
Tablo 4.1.4.2. Cep Telefonu Kullanmalarına Göre İncelenen Öğrencilerin Başarı Düzeylerine ilişkin t-test analizi sonuçları.....	50

Tablo 4.1.4.3. Sosyal Medya Kullanmalarına Göre İncelenen Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeylerine ilişkin t-test analizi sonuçları	51
Tablo 4.1.4.4. Sınıf Düzeylerine Göre İncelenen Öğrencilerin Başarı Düzeylerine ilişkin one way anova analizi sonuçları.....	51
Tablo 4.1.4.5. Gruplar Arası Farklılığa İlişkin Scheffe Testi	52
Tablo 4.1.5.1. Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Correlation Analizi.....	52

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.9.1. Astin'in Girdiler-Çevre-Çıktılar (GÇÇ) Modeli.....27

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Teknolojinin hızla geliştiği günümüzde bilgiye ulaşma seçenekleri çeşitlilik kazanmakla birlikte var olan bilginin güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Günümüz toplumu bireylerden bilgiyi özümsemeyi, yorumlamayı, ihtiyaç duyduğu bilgiye hızlı biçimde erişebilmeyi beklemektedir (Bagnall, 2006: 259).

Bilgi teknolojilerini etkin olarak kullanan, gelişmelere ayak uydurabilen, yeniliklere açık bireylerin olduğu toplum yapısı gelişmiş ülkelerin hedefleri arasındadır (Avcı ve Seferoğlu, 2011: 17). Teknolojinin nasıl meydana geldiğini, nasıl geliştiğini ve toplum tarafından nasıl şekillendirildiğini bilen bireyler Mısırlı'ya (2013) göre teknoloji okuryazarı kişilerdir. Teknoloji ve toplum arasındaki ilişki doğru orantılıdır. Odabaş ve Polat'ın (2008) belirttiği üzere bilgi teknolojik gelişmelerle daha hızlı yayılırken, bilginin yayılması da yeni teknolojilerin gün yüzüne çıkmasına imkan verir. İfadelerden yola çıkarak toplumların teknoloji ile teknolojinin de toplumla değişim ve gelişim göstermekte olduğu söylenebilir. Bu değişim ve gelişim eğitim- öğretim aracılığı ile sağlanmaktadır.

Teknolojinin ilerlemesi ile yeni kavramlar ortaya çıkmış olup eğitim- öğretim faaliyetlerinde daha çok bilgi ve iletişim teknolojisi (BİT) ya da bilişim teknolojisi (BT) olarak adlandırılan donanımlar kullanılmaktadır. Unesco (2005) tarafından yapılan tanımda bilgi ve iletişim teknolojilerinin ivedi biçimde bilgiyi aktarma özelliği olan radyo, televizyon, telefon, internet gibi araçlardan oluştuğu ifade edilmiştir.

Bilişim teknolojilerinin günlük yaşantıda ticaret, sanayi, tıp, ulaşım gibi birçok sahada kullanımı artış göstermiştir. Durum böyle iken Seferoğlu ve Koçak'ın (2003) da söylediği gibi bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim sahasında görmezden gelinmesi düşünülemez.

Bilişim teknolojileri alanındaki yenilik ve gelişmeler eğitimi, bilgi toplumunda yaşayacak olan bireylere gerekli genel yeteneklerin kazandırılması, teknolojinin

gerektirdiği niteliklere sahip insan g¼c¼n¼n yetiştirilmesi ve teknolojinin imk¼nlarından ¼st d¼zeyde faydalanabilmeleri için gerekli donanıma sahip olmalarının sağlanması y¼nleriyle etkilediği s¼ylenebilir (Demirel, 2010: 42). Zamanımızın bilgi toplumlarında eğitimi birey yenilik ve gelişmeleri yakından takip edebilen, bilişim teknolojilerini g¼ndelik yaşamında etkili olarak kullanabilen, sorgulayıcı felsefede olan kişidir (MEB, 2009).

Bulunduğumuz y¼zyıldaki eğitim sisteminin temel gayesi ¼đrenmenin bireyin ihtiyaçlarına y¼nelik olduğu, değişen yaşam koşullarına ayak uydurabilecek bilgi ve becerilerin bireye aktarıldığı, problem çözme becerisinin geliştirilebileceği ¼đrenme ortamlarını meydana getirmektir (şenel ve Gençoğlu, 2003). Prensky (2001) yeni nesil çocuklarının bilgisayar, akıllı telefon gibi teknolojik araçlarla i ie b¼y¼d¼đ¼n¼ dolayısıyla bu çocukların eğitiminde geleneksel sınıf içi y¼ntemler kullanılırsa verimli sonuçlar elde edilemeyeceğini belirtmiştir. ağın gerektirdiği teknolojik donanıma sahip ¼đrenme ortamlarıyla bu amaca ulaşmak m¼mk¼nd¼r. Teknolojinin eğitimde etkili bir biçimde kullanılması ile ¼đrencilerin içinde bulunduğu teknoloji ve yeniliklerle donatılmış d¼nya için hazır olmaları sağlanmış olur.

1.1. Problem Durumu

Bilişim teknolojisi alanında oluşan yenilikler ile eğitim ortamlarının fiziki yapısında, eğitim plan ve programlarında, sınıf içerisinde uygulanan ¼đrenme y¼ntemlerinde değişmeler meydana gelmiştir. Bu değişimlerle birlikte Işman ve G¼rg¼n (2008) teknolojik alt yapısı olan okulların daha nitelikli eğitim vererek başarılı olduklarını belirtmiştir. Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılması ile daha kısa zamanda daha fazla kaynaktan bilgiye erişim sağlanmıştırdır. ¼yle ki bilgisayar teknolojileri yalnızca ¼đrenme ortamlarında faydalanılmak için ¼retilmiř olan araçlar değil aynı zamanda bilgiyi keşfetme ve aktarmada da değerlendirilen araçlardır (Akkoyunlu ve Kurbanoğlu, 2003: 8).

¼đrencilerin, bilişim teknolojilerinden faydalanmaları ile bilgileri daha hızlı ¼đrendikleri ve ¼đrenilen bilgileri daha uzun s¼re unutmadan kullanabildikleri g¼r¼lm¼řt¼r. B¼ylece yeni bilgilerle karşı karşıya geldiklerinde daha kolay ¼đrenebildikleri ortaya çıkmıştır (Kurnaz, 2003).

Bilişim teknolojilerinin eğitime etkisi ile ilgili literatür incelendiğinde (Özmuş, 2011; İşman ve Gürgün, 2008) öğrencilerin bilişim teknolojilerinden yararlanma düzeylerinin belirlendiği çalışmalara rastlanmıştır, ancak bilişim teknolojilerinden yararlanma durumunun akademik başarıya etkisine yönelik çalışma yapılmadığı gözlemlenmiştir. Bu çalışmada; lise öğrencilerinin bilişim teknolojilerinden yararlanma durumlarının akademik başarılarına etkisinin belirlenmesi araştırma konusu olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1-Öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyi nedir?
- 2-Öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyi cinsiyete, cep telefonu olup olmamasına, sınıf düzeyine ve sosyal medya kullanıp kullanmamasına göre farklılaşmakta mıdır?
- 3-Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri nedir?
- 4-Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri cinsiyete, cep telefonu olup olmamasına, sınıf düzeyine ve sosyal medya kullanıp kullanmamasına göre farklılaşmakta mıdır?
- 5-Öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

İlgili literatür incelendiğinde (Özmuş, 2011: 9-11; İşman ve Gürgün, 2008: 24) öğrencilerin bilişim teknolojilerinden yararlanma düzeylerinin belirlendiği çalışmalara rastlanmıştır. Ancak bilişim teknolojilerinden yararlanma durumunun akademik başarıya etkisine yönelik çalışma yapılmadığı gözlemlenmiştir. Bu çalışma ile elde edilen veriler lise öğrencilerinin bilişim teknolojilerinden faydalanma durumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Ayrıca elde edilen verilerin, teknolojinin öğretim strateji, yöntem ve tekniklerine en etkili nasıl dahil edilmesi gerektiği konusunda önemli bilgiler sağladığı ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca Öğrencilerin, bilişim teknolojilerinden faydalanmaları ile bilgileri daha hızlı öğrendikleri ve öğrenilen bilgileri daha uzun

süre unutmada kullanabildikleri görülmüştür. Böylece yeni bilgilerle karşı karşıya geldiklerinde daha kolay öğrenebildikleri ortaya çıkmıştır (Kurnaz, 2003). Bu araştırmada; lise öğrencilerinin bilişim teknolojilerinden yararlanma durumlarının akademik başarılarına etkisinin belirlenmesi, bilişim teknolojileri uyumlu öğretim stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunması beklenebilir.

2019 yılı sonu itibariyle dünya genelinde yaşanan Covid-19 pandemi sürecinde birçok ülke yüz yüze eğitime ara vermiş ve eğitimin aksamasını engellemek amacıyla uzaktan eğitime geçmiştir. Bu durum göz önüne alındığında eğitimde teknoloji kullanımının öneminin daha da arttığı görülmektedir. Bu çalışma ile elde edilen sonuçların lise öğrencilerinin bilişim teknolojilerinden faydalanma durumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi ortaya koyduğundan uygulayıcılara ve araştırmacılara ışık tutacak nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Varsayımlar

1. Katılımcıların araştırmaya içtenlikle katılacağı ve gerçek durumlarını yansıtacak şekilde cevapladıkları varsayılmıştır.
2. Kontrol edilemeyen iç ve dış değişkenler araştırma sonuçlarını etkilememektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma 2019–2020 eğitim öğretim döneminde İstanbul ilinin Küçükçekmece ilçesinde MEB'e bağlı okullar arasından örneklem olarak seçilen Mesleki Teknik Anadolu Lisesi, Anadolu Lisesi ve Anadolu İmam Hatip Liselerinde okuyan 302 öğrenci ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde, bilişim teknolojileri denildiği zaman insanlarda çağrışım uyandıran kavramlar üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda bilgisayar, internet, bilişim, teknoloji, bilişim teknolojileri, bilgi iletişim teknolojileri, cep telefonu, sosyal medya ulusal ve uluslararası bilişim teknolojileri örgütlerine yer verilmiştir.

2.1. Bilişim Teknolojileri Temel Kavramlar

2.1.1. Bilgisayar

Kuşkusuz, çağımızın en önemli buluşu bilgisayar teknolojisidir. Çağımız bilgisayarlar ile bir hız çağı haline gelmiş ve bilgi toplumuna geçiş kolaylaşmıştır. Bilgisayarın kullanılmadığı ortamın neredeyse ilkel olduğu düşünülmektedir. Çalışma hızı, kullanım kolaylığı, hafıza gücü, internet ve bilgi kaynaklarına kolay erişim, görüntü ve sesin aynı anda olması, yazılım endüstrisinin ilerlemesiyle birlikte değerlendirilen kaynakların artması ve çeşitlendirilmesi gibi olumlu tarafları bilgisayarın bugün yerini almasını sağladı (Sancak, 2003: 1-6).

Bilgisayar, kullanıcıların girdiği bilgileri veri giriş ünitesine alan, işlem ünitesi ile girilen bilgileri işleyen, elde ettiği sonuçları kendi içinde saklayabilen ve işlenen verilerin sonuçlarını istenildiğinde çıkış ünitesi ile kullanıcıya çıktı olarak verebilen elektronik bir cihazdır.(www.web.iku.edu.tr,2020: 1)

Daha spesifik olarak bilgisayarlara elektronik ve elektromekanik makineler denir, dış ortamdan veri elde eder, matematiksel ve mantıksal işlemlerle yeni anlamlı değerlere dönüştürür ve elde edilen bilgileri sınıflandırır. Veri veya bilgi depolanır veya dış ortama iletilir (Temur, 2001: 375).

Gelişen teknoloji ile birlikte günümüzde bilgisayarlar çok yüksek hızlara erişmiştir. Bu şekilde, birçok karmaşık süreç kısa sürede hatasız olarak çözülebilir. Bilgisayarlar günümüzde sadece matematiksel işlemlerde değil, akla gelebilecek birçok konuda yaşantımıza girmiştir (Temur, 2001: 375).

2.1.2. İnternet

İnternet' in bir tanımı, "IP kullanarak birbirine paket gönderen bilgisayar kümesi" şeklindedir. Bilgisayarlar TCP/IP protokolünü kullanarak birbirleri ile iletişim sağlarlar (Özdilek, 2002:13).

İnternet, ağların ağıdır, dünyadaki en geniş ağdır. TCP/IP genellikle, bütün ağlara uyan tek protokoldür. Başka bir açıdan internet, daha hızlı ağlar için geleceğin iletişim protokollerini ve donanımlarını geliştirmek amacıyla meydana getirilmiş, üniversiteleri birbirine bağlayan deneysel bir ağdır (Shnier, 1998:245).

İnternetin meydana getirilmesindeki esas hedef, bilgisayarlar arası güvenli ve hızlı biçimde iletişim isteğidir. İnternet, farklı protokoller vasıtasıyla bireylere bilgiye erişme olanakları sağlamaktadır. İnternet vasıtasıyla her çeşit bilgiye erişilebilir. Elektronik posta, posta listeleri ve haber grupları, Usenet, IRC (İnternette canlı sohbet), Telnet internetin işlevleri arasında sayılabilir (Sırabaşı, 2003: 113).

Bütün dünya üzerinde üniversiteler, hükümet kuruluşları, ticari kuruluşlar, medya kuruluşları, araştırma merkezleri gibi birçok kamu kurumu ve özel kurumlar internet ağına bağlıdır. Bunların sayısı gün geçtikçe de artmaktadır. Özellikle ticari kuruluşlar internet üzerinden milyarlarca dolarlık alışveriş yapmaktadır (Temur, 2001: 337).

Yazılım geliştiren şirketler, internet üzerinde bilgiyi sunmanın farklı yollarını geliştirmekte ve tanıtmaktadır. Gelecekte evlerde, okullarda ve ofislerdeki bilgisayarlar daha da güçlenip, veriler çok daha hızlı iletmeye başladığında bilgisayar teknolojileri de daha yaygın kullanılıyor olacaktır (Kalbag, 2000:41).

2.1.3. Bilişim

İngilizce olan "information", Türkçedeki "bilgi" kelimesine eşdeğerdir. Literatürde bilgisayar ve iletişim teriminden türetildiği veya buna karşılık geldiği bildirilmektedir (Sağiroğlu, 2001: 1).

Bilişim, insanların teknik, ekonomik, politik ve sosyal alanlarda (özellikle bilgisayarlar aracılığıyla) iletişim kurmak için kullandıkları bilgileri ele alan bir bilimdir. Bu, çeşitli entelektüel süreçleri yapay olarak çoğaltmak için bilimsel ve düzenli bir yöntemdir. Bilgileri bir bilgisayarda saklayarak ve kullanıcıların erişebilmesini sağlayan bir sistemdir (Dülger, 2004: 47).

2.1.4. Teknoloji

Teknoloji kavramını tanımlamadan önce, bu kavramın içeriği ve kapsamı üzerinde durmakta fayda vardır. Çünkü bu kavramın insanların bakış açılarına göre farklı şekillerde tanımlandığı görülmektedir (Tekin vd., 2006:1).

Birçok kişi “teknoloji” terimini “araç” terimiyle eşit görmektedir. Ancak, herhangi bir araç, aracı etkili bir şekilde değerlendirmek adına gereken “teknik bilgiden” bağımsız düşünülemez. Teknik kavramları açıklığa kavuştururken, teknolojinin yalnızca fiziki ve bilgi öğelerini göz önünde bulundurmak yeterli değildir. İnsanlar herhangi bir yeni teknolojinin “toplumsal” boyutunu göz ardı etmemelidir.

Çünkü sosyal teknoloji sistemleri olarak kabul edilebilecek kurumlara veya toplumlara yeni teknolojiler uygulanmaktadır (Tekin vd., 2006: 2). Bu açıklamalar çerçevesinde teknoloji genel olarak aşağıdaki gibi tanımlanabilir ve bilginin önemini şu şekilde vurgulamaktadır: “Teknoloji, bilginin insan gereksinimlerini gidermek için ürünlere ve süreçlere uygulanmasıdır” (Tekin vd., 2006: 3).

Teknolojide meydana gelen hızlı ilerlemeler neticesinde bilimsel bilgi de dahil tüm bilgiler teknoloji sayesinde kolay ulaşılabılır hale gelmiştir. Teknolojik gelişmeler bilginin yayılmasını ve yapılandırılmasını hızlandırdığı gibi bilginin büyük kitlelere yayılıp yapılandırılması da teknolojinin gelişmesine olanak sağlamaktadır (Odabaş ve Polat, 2008).

2.1.5. Bilişim Teknolojileri

Bilgi teknolojisi, bireylerin, kurumların ve şirketlerin iş verimliliklerini, kalitelerini ve hızlarını artırmak için kullanmaları gereken modern bir araçtır (Sağıroğlu, 2001: 2).

Bilgi teknolojisi, bilgilerin gerekli olduğu yerde elde edilmesi, işlenmesi, depolanması ve aktarılmasıdır. Başka bir tanıma göre, veri ve bilgiyi işleyebilen ve dağıtabilen, böylece kullanımını ve analizini mümkün kılan çeşitli araçlar olarak tanımlanmaktadır (Tekin vd., 2003: 5).

Bilgi teknolojisi, bilginin otomatik olarak işlenmesi için yöntemlerin araştırılmasını ve geliştirilmesini, bu yöntemleri uygulayabilecek ekipmanların tasarlanmasını,

tasarlanmış ekipman üzerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin geliştirilmesini ve testten sonra bu yöntem ve teknolojilerin kullanılmasını içerir (Sağıroğlu, 2001: 1).

2.1.6. Bilgi İletişim Teknolojileri (BİT)

BİT, bilginin elde edilmesini gerçekleştiren ve bireyler arasında, bireylerle elektronik sistemler arasında ve de elektronik sistemlerin kendi aralarında çeşitli iletişim biçimlerini kolay hale getiren bütün teknolojileri içermektedir (Vural, 2006:1).

Bilgi ve iletişim teknolojisi, bilgiye erişim olanağı tanıyan ;bireyler ve elektronik sistemler arasında farklı iletişim yöntemlerini teşvik eden tüm teknolojileri içermektedir (Vural, 2006: 1).

Bu teknolojiler şu alt gruplara ayrılmaktadır: Sanayi toplumundan “bilgi ve teknoloji toplumu”, “bilgi toplumu”, “sanayi ötesi toplum” gibi kavramlarla ifade edilen yeni ve başka bir toplum biçimine geçildiği ve dünyanın buna göre yeniden yapılanmakta olduğu bilinmektedir (Tor, 2004:197-210).

Bilgi teknolojilerinin, toplumlar üzerinde büyük etkisi olduğu da açıktır. Teknolojiler toplumda yaygınlaşmaya ve kullanılmaya başladıktan sonra, değişme kaçınılmaz hale gelmektedir. Fertlerin eğitimini toplumun gereksinimleri doğrultusunda bireyler yetiştirmek üzere düzenleme yaparak vermemiz gerekmektedir. Bilgi çağına uygun, bilgi toplumuna özgü özellikler göz önüne alınarak bireyleri yetiştirmek zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Eğitimin amaçlarından biri de toplumun gereksinimleri doğrultusunda bireyler yetiştirmek olduğuna göre bilgi çağına uygun, bilgi toplumlarının özelliği göz önüne alınarak öğrencilerini yetiştirmek zorunluluğu ortaya çıkmıştır (Aydın, 2003).

Bilgi üretimi ve yönetimi, etkili BİT kullanımı ile ilişkilidir. Bundan dolayı Vizyon 2023 Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları çalışması Teknoloji Öngörü Panelleri’nde tüm sektörlerin büyürken BİT’e ihtiyaç duyacağı, bu nedenle BİT alanında Türkiye’nin yetkinlik kazanması gerektiği üzerinde durulmuştur (TÜBİTAK, 2004).

2.1.7. Cep Telefonu

Toplumsal yaşamda cep telefonları ile etkileşim, dünyanın pek çok alanında çocukluk döneminde başlamaktadır (Lenhart, 2007:5). Rahat taşınabilir olması ve

gelişmekte olan teknoloji ile birlikte gün geçtikçe çoğalan özellikleri sebebiyle, son dönemlerde dijital dünyanın bir sembolü halinde bulunan cep telefonlarının kullanımı bilhassa gençler arasında yaygınlaşmıştır. Günümüzde çocuklar evlerinde, kreşlerde cep telefonuyla büyümekte, onları oyuncak şeklinde kullanmaktadırlar, bundan dolayı cep telefonları onların gündelik hayatlarının ayrılmaz bir parçası durumundadır (Readmayne, 2013: 26).

Dünyanın birçok yerinde insanların sosyal yaşamda cep telefonuyla etkileşimi çocuklukta başlamaktadır. Son yıllarda, taşınması ve geliştirilmesi kolay teknolojisi ve artan işlevleri (özellikle gençler arasında) nedeniyle cep telefonlarının kullanımı dijital dünyanın bir sembolü haline gelmiştir. Bugün çocuklar evlerinde ve okullarda cep telefonlarıyla büyümektedir böylece cep telefonları gündelik hayatlarının ayrılmaz bir parçası durumundadır (Ameli, 2006: 1-3).

2.1.8. Sosyal Medya

İnternet insanları birbirine bağlar ve bilginin erişilebilirliğini artırır Web 2.0 araçlarıyla iletişim tamamen farklı bir döneme girmiştir (Karal ve Kokoc, 2010: 251-263). Web 2.0'in ortaya çıkmasıyla birlikte yeni İnternet uygulamaları ortaya çıkmaya başlamış ve Web 2.0, kullanıcı tabanlı içeriği ve paylaşılan içeriği vurgulayan “okunabilir ve yazılabilir Web” olarak tanımlanmaktadır (Franklin ve Van Harmelen, 2007: 23). Bu uygulamalar literatürdeki sosyal ağlar, sosyal ağ siteleri ve çevrimiçi topluluklar olarak adlandırılrsa da, tüm bu Web 2.0 uygulamaları genellikle “sosyal medya” şeklinde tanımlanmaktadır (Vural ve Bat, 2010: 3348-3382).

Sosyal medya, sosyal ağları ve kolektif grupları içermektedir. Sosyal medyada insanlar kendi kurumlarını tanıtır, arkadaş ilişkileri kurar ve ürünlere, hizmetlere, fikirlere ve nesnelere ait içeriğe sadakat gösterirler (Solis, 2010: 6).

Blog (Blogger), mikroblog (Twitter, Tumblr), Wiki (Wikipedia), medya paylaşım siteleri (Youtube, Flickr), podcastler, sanal dünya (Secondlife) ve sosyal platformlar (Facebook, FriendFeed, Myspace) sosyal medya uygulamalarıdır (Akar, 2010: 39).

2.2. Bilişim Teknolojileri Kavramı

Bilişim teknolojileri, donanım (iletişim ve bilgisayar teknolojileri) ve yazılımı (girdileri yönetim için faydalı bilgi/bilgilere çevirme metodu) içeren etkileşimli ve bağlantılı teknolojilerdir (Öğüt, 2001: 42).

Bilişim teknolojileri bir başka tanıma göre ise verilerin toplanmasını, işlenmesini, muhafaza edilmesini, ihtiyaç duyulduğunda gönderilmesi veya istendiğinde bu verilere ulaşılmasını optik, elektronik vb. metotlarla sağlayan teknolojileri ifade eden geniş bir kavramdır. Tanıma göre de bilgiler 1 ve 0 haline getirilmiş video, ses, veri vs. gibi unsurları kapsayan bir bütünü oluşturmaktadır (Yurdakul ve Çağlayan, 1997: 74).

Bu teknolojiler verilerin oluşturulması, analize tabi tutulması, muhafaza edilmesi süreçleridir. Üçüncü kişilerce yayınlanmasında kullanılan araçlar ile yapıdaki bu araçların karar aşaması ile beraber diğer aşamalar üzerindeki etkisi ifade edilmektedir.

Toplumların refaha ulaşabilmelerini sağlamak maksadıyla yer üstü ve yer altı kaynaklardan daha çok faydalanmaları gerekli bir durum olmaktadır. Gün geçtikçe azalan bu kaynaklara sahip olabilmek için yani bu durumdan daha fazla faydalanmanın temel koşulu rekabetçi serbest piyasadaki gücün fazlalığıdır. Rekabetçi piyasadaki gücün fazlalığı yer altı ve yer üstü kaynaklara daha fazla ulaşılmasında belirleyici olmaktadır. Yenidünya düzeni için gerekli olan rekabetçi piyasada var olan bu gücün oranı bu kaynakların ne kadarına sahip olunacağını belirlemektedir. Bu gücü belirleyen temel etken ise bilgidir. Bilgi olmadan rekabetçi güçte büyük bir pay elde etmek imkânsız olmaktadır. Bilgiyi kolay, hızlı ve güvenilir şekilde elde etmenin yolu da bilişim teknolojilerini aktif bir şekilde kullanmaktan geçmektedir.

Teknolojide yaşanan süratli gelişmeler bulunduğumuz çağda insanların hayat standartlarını daha fazla yükseltmek istemesinin sonucunda yaşanmıştır. Teknolojide yaşanan bu süratli değişim ve gelişimler bilişim teknolojilerine de yansımakta ve kökten değişimini sağlamaktadır. Yaşanan her değişim ve gelişim günlük hayatı etkilemektedir. Değişimler ve gelişimler sonucunda da verilerin oluşturulması, paylaşılması, küreselleşmesi de hızlanmakta, bilgiler sadece eğitim alanında

kullanılmakla kalmayıp aynı zamanda da kamu kurumlarında, toplumsal yaşamda ve ekonomide vazgeçilmez yapıları oluşturmuştur (Tor ve Erden, 2004: 124).

Bilişim teknolojilerinin temel hedefi yönetimin karar alma süreçlerinde ve birimlerin denetimlerini sağlamada yararlı olacak bilgilere ulaşılmasını, bilgilerin iletilmesini ve analiz edilmesini sağlamaktır. Bilişim teknolojileri aynı zamanda verilerin işlenmesi, sağlanması, muhafaza edilmesi ve paylaşılması süreçlerinde sürekli kendini yenileyen, iletişimin yapısında görülen tüm değişimleri kapsayan ve gelişmelerden sürekli etkilenen bir teknoloji olarak ortaya çıkmaktadır (İraz, 2004: 411).

Bilişim teknolojileri düzensiz, sayıca oldukça fazla, kompleks bilgiler arasından çok kısa bir süre içerisinde istenen bilgileri ortaya koyan ve kullanıcıların bunların içinden istediklerine ulaşmalarını sağlayan bir sistemdir. Hızla oluşturulan ve kümülatif ilerleyen bilginin tüm alanlarda (eğitim, ekonomi, iş dünyası, araştırma vb.) bilgiyi talep edenlere süratle ulaştırılma çabaları bilişim teknolojilerinin gelişimindeki en önemli nedenler arasındadır. Hayatın niteliğini artırmak, teknolojiye gelişmeler sayesinde günlük yaşamı kolaylaştırmak da bilişim teknolojilerinin gelişimindeki en önemli unsurdur. (Akkoyunlu, 1996: 18).

Toplumda öne çıkmanın, saygın bir yer kazanarak iş dünyasında başarının ve sosyal hayatta ilerlemenin temel yolu bireylerin teknolojiyi en uygun faydayı sağlayabilecek şekilde kullanmaları sayesinde gerçekleşmektedir. Ülkeler bilişim teknolojilerini en uygun şekilde kişilerin yararına kullanabilmelerini sağlamak amacıyla bireyleri içinde bulunulan çağın gerektirdiği özelliklere göre yetiştirmek, eğitim ve öğretimin niteliğini artırmak ve bu amaçlara ulaşabilmek adına bilişim teknolojilerine büyük oranda sermaye ayırmaktır (MEB, 2006: 1492).

2.3. Bilişim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımı

Gelişmişlik düzeyi modern toplumların ortaya koydukları bilim ve teknoloji ile belirlenmektedir. Kısaca günümüzde modern olmanın, gelişmiş ülke konumunda bulunmanın ön şartlarından biri de teknolojidir. Çünkü teknoloji toplum ve bireyin gereksinimlerini daha kolay bir biçimde gerçekleştirmelerine olanak verir. Bunun sonucunda da teknoloji düzeyi gelişmiş, çağı yakından takip edebilen toplumların kültür ve hayat seviyeleri daha yüksektir. Bu yüksek kültür seviyesine ulaşmanın

yolu da ancak eğitimden geçmektedir. Bundan dolayıdır ki eğitim gibi önem barındıran konuların da teknolojiye beslenerek aydın ve yenilikçi bir özellik kazanması gerekmektedir. Kültürlü bireylerin sayısında bu yolla artış sağlanabilir (Karasar, 2004: 117).

Eğitim sistemleri ülkelerin kendi toplumsal dinamiklerinin yanı sıra bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile küreselleşme, ülkelerarası ekonomik ve siyasi oluşumlar gibi çeşitli alanlardaki değişimlerden etkilenirler. Dolayısıyla, her ülke, eğitim sistemini çeşitli alanlarda meydana gelen bu değişimlere uyarlama çabası içerisindedir (Özdemir, Aydın ve Bozkurt, 2013). Bununla birlikte Şişman ve Taşdemir'e (2008) göre de sürekli değişen, dinamik bir dünyada, eğitim ve okul sistemlerinin, birtakım değişme ve yeniliklerden etkilenmesinin kaçınılmaz olduğunu ve bu nedenle özellikle geçen yüzyılın son çeyreğinde birçok ülkede eğitim ve okul sistemlerinde yeniden yapılanma konusunda çalışmalar yapıldığını belirtmektedirler.

Okullarda, bilgiden en iyi şekilde yararlanabilen, Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) konusunda kendini geliştirmiş bireyler hedeflenmelidir. Okullarda bilgi toplumunun insan tipini yetiştirebilmek için gerekli okul kültürü oluşturulmalıdır. Okullar geleceğin bireylerini yetiştirmesi, ülke geleceğini yönlendirmesi, vizyon kazandırması ve bunun sürekliliği açısından sorumluluk sahibi kurumlardır (Akar, 2003).

İnsanın hayat standardını iyileştiren teknoloji ve eğitim yüzyıllardır kişinin sosyal ve doğal çevresine hâkim olabilmesi için kullandığı araçlardır. Teknoloji kişinin eğitim vasıtasıyla kazandığı beceri ve bilgileri belirli bir sistem dâhilinde etkili ve düzenli kullanabilmesini sağlarken eğitim, kişinin var olan yetenek ve güçlerini yaratıcı, olgun ve hâkim olarak ortaya koymasına yarayan bir olgudur. Eğitim ve teknoloji bütünlüğü sayesinde ülkeler modern bir yapı kazanmakta, toplum daha güçlü bir yapıya sahip olarak uygar toplumlar seviyesine gelebilmektedir. Teknolojide oluşan gelişim ve değişimler diğer alanları olduğu gibi eğitimi de etkilemekte dolayısıyla bu durumdan toplum da etkilenmektedir. Bundan dolayıdır ki eğitim ve teknolojiyi birbirinden ayırmak olanaksızdır (Girginer ve Özkul, 2004: 163).

Teknolojide yaşanan gelişmelerin seviyesi toplumların ortaya koydukları bilim ile ölçülmektedir. Dolayısıyla eğitim seviyesi artıkça bilimsel ürün sayısı ve gelişmişlik seviyesi artacak, teknolojideki yenilikler hız kazanacaktır. Bu faktörler birlikte

değerlendirildiğinde eğitim ve teknolojinin birbirinden bağımsız değerlendirilemeyeceği daha kolay görülmekte ve bilişim teknolojilerinde ortaya konan yeniliklerin eğitimi de etkilediğinin farkına varılacaktır. Böylece eğitim bilişim teknolojilerini kullanarak daha üst bir seviyeye taşınacaktır (Kayabaşı, 2005: 16).

Bununla birlikte eğitim teknolojisi de son zamanlarda ülkemizde sıklıkla kullanılan bir terim olagelmıştır. İlk defa 1960'lı yıllarda Amerika Birleşik Devletlerinde eğitim literatürüne giren eğitim teknolojisi sonraki yıllarda diğer ülkelere de hızla yayılmıştır.

Ülkeden ülkeye eğitim teknolojisi için yapılan tanımlamalar farklılık gösterse de tüm eğitim teknolojisi tanımlamalarının ortak bir amacı bulunmaktadır. Eğitim teknolojilerinden yararlanılabilmesi, istenen faydanın alınabilmesi içinde ülkelerce değişen birçok tanım bulunsa da bütün tanımlarda üzerinde durulan aşağıdaki üç amaç dikkat çekmektedir(Ergin, 1995: 57).

- Öğretim yöntem ve tekniklerinin var olan eğitim sistemlerinde değiştirilmesi,
- Eğitimde bilimsel bilginin temel alınması, geliştirilmesi ve var olan bilginin bilimsel bilgilerin ışığında değerlendirilmesi,
- Teknolojideki gelişmelerin sayesinde ortaya konan farklı ürün ve makinelerin eğitimde kullanılması.

İnsan yaşamının odak noktası haline gelen teknoloji, günümüz çağdaş toplumlarının gelişmişliklerinin bir sonucudur. Teknoloji bundan dolayıdır ki günümüzde vazgeçilmez bir hal alarak aynı zamanda eğitimde de kullanılmaya başlanmıştır. Birçok alanda teknolojiden faydalanmak için çalışmalar yapılmakta ve teknolojinin eğitimde kullanılabilirliği üzerinde araştırmalar yapılmaktadır. Fakat teknolojinin eğitimde kullanılabilmesi için eğitimde birtakım reformların gerçekleşmesi gerekmektedir. Bunun nedeni ise teknolojinin öğrencinin deneyimlerini şekillendirerek öğrencilerin dersteki performanslarını etkilemesidir. Bundan dolayı eğitimi şekillendirerek teknolojiye uydurmak ve bundan faydalanmak gelişmişlik için şarttır. Eğitim alanında yer almaya başlayan teknolojilerin çeşitliliği ve yeterliliği, eğitim sorunlarının tamamını olmasa bile büyük bir kısmını gidermeye yeteceği düşünülmektedir. Eğitimde kullanılan bu teknolojiler de bilişim teknolojileri olarak adlandırılmaktadır (Yücel ve Erkut, 2003: 51).

Bilişim teknolojileri günlük yaşamın bir parçası olduğu gibi eğitimde de kullanımı kaçınılmaz olmuştur. Bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişim eğitim ortamlarını da sürekli geliştirmekte ve değiştirmektedir. Bilişim teknolojisinde yaşanan bu süratli gelişimler çağa ayak uydurulmasını ve eğitim araç gereçlerinin de yenilenmesini kaçınılmaz kılmaktadır.

Bilişim teknolojilerinin okullarda, eğitim-öğretim süreçlerinde kullanımı giderek artmaktadır. Eğitim alanında bazen araç bazen de amaç olarak kullanılan bilişim teknolojilerinin sağladığı faydalardan yararlanılmadan gerçekleştirilmeye çalışılan bir eğitim varlığı, çağın bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarına cevap veremez (Karasar, 2004: 117).

1980 yılında Türkiye’de bilgisayarın kullanılması sonucunda devlet okullarında bilişim teknolojilerinin temelleri atılmış ve gelişim sürecine girilmiştir. Eğitim ortamları da buna bağlı olarak yeniden düzenlenmeye başlanmıştır (Akpınar ve Altun, 2014: 2).

Eğitim kurumlarından, bilgi becerileriyle donatılmış (bilgiye ulaşabilen, kullanabilen, iletebilen ve üretebilen), teknolojiyi kullanabilen ve öğrenmeyi öğrenmiş bireyler yetiştirmeleri beklenmektedir. Birçok ülkede görülen Okulların yeniden yapılandırılması çalışmalarında bu durum dikkate alınmakta ve aktif katılımcılar haline getirmeye çalışılmaktadır. Bu yeni yapılanma ile öğrencilerin bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesi zorunlu hale getirilmektedir (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003, 1).

Yaygın hale getirilen ve gelişimi sürekli devam eden bilişim teknolojilerindeki süreç eğitim-öğretimdeki alt yapı ve uyum çalışmalarına bağlı olarak kesintiye uğrasa da bilişim teknolojileri eğitiminin önemi her geçen gün artmaktadır. Bilişim teknolojilerindeki bu önemin artmasına bağlı olarak da bilişim teknolojilerine ait alt yapı çalışmalarının sürdüğü izlenmektedir (Demirer ve Sak, 2015: 436).

2.4. Bilişim Teknolojilerinin Eğitime Faydaları

Bilişim teknolojilerinde yaşanan devrim niteliğindeki gelişmelerin tüm alanları etkilediği gibi eğitimi de etkileyeceği kaçınılmaz bir sonuçtur. Bilişim teknolojileri toplumsal gelişmişlik seviyesini artırabilmek için eğitimde de uygulanmalıdır. Bu

duruma paralel olarak da bilişim teknolojilerinin kullanımı öğrenmeyi daha kolay bir şekilde gerçekleştirmek ve öğrenmenin niteliğini artırmak için giderek artmaktadır.

Bilişim teknolojilerinin faydaları arasında bilimsel kavramların öğrenmesini kolaylaştırmak ve öğrencilerin bilgiye duyarlı kalmasını sağlamaktır. Bilişim teknolojileri, geleneksel yöntemlere göre öğrencilerin daha çok duyu organını yönlendirdiğinden daha faydalıdır. Bununla birlikte bilişim teknolojileri öğrencilerin dikkatini geleneksel yöntemlere göre daha fazla çekmekte öğrencilerin motivasyonunu artırarak öğrenmelerini kolaylaştırmaktadır. Bilişim teknolojileri sayesinde eğitim araçları kullanılabilir öğelere dönüştürülerek öğrencilerin bilişsel yetenekleri artırılmaktadır. Öğrencilerin geleneksel yöntemlerle sınıf içerisinde gözlenmesi ve görülmesi olanaksız olan bilimsel olay ve varlıkları anlaması bilişim teknolojileri sayesinde gerçekleşmektedir. Bilişim teknolojilerine ait ürünler eğitim-öğretim gereçlerinin görselleştirilmesine olanak vermektedir (Tosun, 2006: 1).

Bilişim teknolojilerinin görselleştirmeye olanak vermesinin faydaları arasında görselleştirmenin öğrencilerin derse karşı olan ilgilerini artırması bulunmaktadır.

Görselleştirme dersi zevkli hale getirerek öğrenmeyi hızlandırmak ve kolaylaştırmakla birlikte öğrenmenin kalıcı olmasına imkân vermektedir. Bilişim teknolojileri bununla birlikte öğretmen sayısındaki yetersizlik, bireysel yetenek ve farklılıkların önemi, eğitime olan talebin, öğrenci sayısının, bilgi miktarının artması gibi nedenlere bağlı olarak da bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Öğrencilere alternatif öğrenme yaklaşımları sunması, öğrencileri tebeşir, tahta gibi klasik öğrenme materyallerinden kurtararak çeşitlilik sağlaması da bilişim teknolojisi araç ve gereçlerinin tercih edilme sebepleri arasındadır (Para ve Reis, 2009: 182)

Eğitimin temel taşlarından biri de öğrenme- öğretme faaliyetleridir. Bundan dolayı öğretmen öğretme ve öğretim aşamalarının etkililiğinin gerçekleşmesinde ana rolü üstlenmekte olup eğitimin amaçlarının gerçekleşmesinde öğretmen uygulamış olduğu metot ve materyalle bu amaçlara daha kolay yoldan ulaşır. Bilişim teknolojileri yoluyla eğitim ortamlarından verimli olarak faydalandığında öğrenim zenginleşmekte, öğrenmeye karşı izlenim ve ilginin süresi uzamakta, öğrenme aktifleşmekte ve kolaylaşmakta, algılar güçlenmektedir.

Eğitimde Toplam Kalite Yönetiminin etkin sağlanabilmesi için modern teknolojilerin etkin öğrenme-öğretme aşamaları için bilinçli ve verimli kullanılması gerekmektedir. Eğitim küreselleşen dünyada yaşanan değişim ve gelişimlere paralel olarak gereksinimlere karşılık verebilmeli ve buna göre düzenlenmelidir. Dünyada yaşanan hızlı gelişmeler bilişim teknolojilerini de etkilemekte hızla değişen ve gelişen bilişim teknolojileri de öğrenme ortamı, öğrenci ve öğretmenden oluşan eğitim sistemlerini etkilemekte böylece eğitimdeki teknik, yöntem ve ilkeler değişmekte eğitim araç gereçleri yenilenmektedir.

Günümüzde hem bilişim teknolojilerinden faydalanılarak hem de geleneksel yöntemler devam ettirilerek çoklu öğrenme ortamlarıyla eğitim verilmektedir. Çünkü bilgisayarın eğitimde kullanılmadığı ortamlar çağdışı olarak nitelendirilmektedir. Böylece bilişim teknolojileri eğitimde daha fazla kullanılmakta, eğitim faaliyetleri bu durumdan daha çok etkilenmekte ve eğitimin kalitesi de artmaktadır (Demir ve Kabadayı, 2008: 4;Demirhan, 2008: 15).

Bilişim teknolojileri eğitim dünyasına yenilikler getirerek öğrenme öğretme yöntemlerinde farklılığa gitmiştir. Böylece öğrencilere farklı ve heyecan veren imkânlar sunulmuş, öğrencilerin derse olan ilgisini artırarak dikkatlerini toplayabilmelerini sağlamıştır. Okul ve eğitim kavramlarını yenileyerek zaman, mekân ve yer kavramlarını değiştirmiş böylece eğitimin esnek, değiştirilebilir ve özgün bir yapıya kavuşmasına olanak vermiştir. Bilişim teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde öğrencinin mekân ve zaman sınırına tabi olmadan e-öğrenme materyallerine ulaşabilmesi olanaklı kılınmış, öğrencinin dersi kaçırmaması ya da okula gelememesi durumunda e-öğrenme yoluyla dersin tekrar ettirilmesi sağlanmıştır (MEB, 2008). Bu teknolojilerde yaşanan değişimler eğitim ortamlarında kullanılan mevcut materyalleri de büyük ölçüde değiştirmiştir.

Bilişim teknolojilerinin eğitim materyallerini değiştirmesiyle bilginin depolanması, saklanması, kullanılması da elektronik ortamda gerçekleşmeye başlamıştır. Bilgiyi depolama aygıtları arasında harici bellekler, hard diskler, USB, flash disk, CD vb. bulunmakta olup kitaplar da elektronik ortama aktarılarak, saklanmaya ve kullanılmaya başlamıştır. Bununla birlikte ders kitapları da bu ortamlara aktarılmış, z-kitap ve e-kitap gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Dijital ortamlara aktarılan bu kitaplar, ödevler, tezler web sitelerine, interaktif tahtalara, eğitim portallarına ve

bilgisayarlara aktarılmıştır. Geliştirilen interaktif tahtalar sayesinde öğrencilerin not tutmalarına gerek kalmamış gerekli materyali öğrencinin depolama aygıtları vasıtasıyla saklamasına imkân tanınmıştır, böylece öğrenci not tutma zorunluluğundan kurtularak derse daha çok odaklanma fırsatı yakalamıştır. Not tutmayı sağlayan defterlerin yerine tablet bilgisayarlar, akıllı telefonlar ve bilgisayarlar kullanılmıştır. Bilişim teknolojilerinin kazandırdığı işitsel ve görsel materyaller değişik öğrenme kapasitesine sahip öğrencilerin tamamına hitap edebilmiştir. Eğitimde projeksiyon, bilgisayar, TV, akıllı tahta gibi araç gereçlerin kullanılması sonucunda öğrenciler derse daha fazla odaklanabilmiş ve görsel yollarla öğrencilere tanıtılması gereken olay, olgu ve durumlar bilişim teknolojileri sayesinde akıllı tahtalara, projeksiyon cihazlarına yansıtılarak incelenmeleri ve gözlenmeleri güvenle ve kolayca gerçekleşebilmiştir. Bununla birlikte ölçme değerlendirme uygulamaları sonucunda öğrenmelerin daha etkin bir biçimde gerçekleştiği de izlenmiştir (Burgulve Yağan, 2009: 2889).

Bilişim teknolojilerinin eğitim materyallerinde yarattığı bu kökten değişim eğitimde kullanılan metotların da değişmesi gerektiği sonucunu doğurmuştur. Teknolojilerdeki bu gelişimler sonucunda geçmişte kullanılan geleneksel metotlar, çağdaş metotlar ve ileride kullanılması beklenen metotlar aşağıdaki tabloda belirtilmektedir:

Tablo 2.4.1. Eğitimde Kullanılan Metotlar

Geleneksel Yöntemler	Modern Yöntemler	Gelecekteki Yöntemler
Film İzlemek	Mikro Bilgisayarlar, Mainframe Bilgisayarlar	Sesle Kontrol
Slaytlar/Film Şeritleri	Modemler	Tele Video
Projeksiyonlar	Telekomünikasyon	Gelişmiş Ağlar
Tahtalar/Resimler	Elektronik Bülten Tahtaları	Veri Tabanı
Televizyon	Ses Birleştiriciler	Lazerler
Basılı ve Programlı Metinler	Optik Diskler, Video Diskler, İnteraktif Diskler, CDRom, DVDROM	Gelişmiş Süper Bilgisayarlar (Eğitimi destekleyen interaktif bilgisayarlar)

Bilişim teknolojilerindeki bu hızlı gelişim eğitim dünyasınca benimsenirken eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanılmasının ana amaçları göz ardı edilmemeli ve ana amaçlara uygunluğu belirlendikten sonra eğitim sistemi tarafından kullanılmalıdır (İşman, 2001: 28).

Eğitimde kullanılan bilişim teknolojilerinin ana amaçları aşağıdaki gibi gösterilebilir:

- Eğitim-öğretimin amaçlarına varmasında öğrenciye yol göstermek
- Öğretimdeki amaçlara etkin bir biçimde varmak.
- Öğrenme ile iç içe geçen bir mekanizma durumuna gelmek.
- Öğretim araç gereçlerini tasarlamak için ana unsur olmak.
- Öğrenci ve öğretmen arasında iletişimi sağlamak.
- Amaçların gerçekleştirilmesinde uygulayıcıların araç olarak görev almasını sağlamak.
- Medya ile birlikte çalışan bir sistem haline gelebilmek.
- Öğretim faaliyetlerini yönlendirerek etkili olarak planlamak.

Bilişim teknolojilerinin yukarıdaki ana amaçları ortaya konarak irdelendiğinde belirtilen amaçların eğitim ortamlarında öğrenci ve öğretmenin işini kolaylaştırarak eğitimde yer alan faaliyetleri etkin ve kalıcı hale getirmek için kullanılması gerektiği ortaya konmuştur.

Bilişim teknolojileri aslında öğrenim süreçlerinde ana görevlerden birini üstlenen öğrencinin, yapması gerekenleri ortadan kaldırıp onu pasif duruma getirerek öğrenci faktörünü ortadan kaldırmayı değil öğrencinin işinin kolaylaşmasını sağlayarak öğrenciye daha fazla ders çalışma imkânı sunması açısından önem arz etmektedir.

Bilişim teknolojileri öğrenme ortamlarını güvenli hale getirerek öğrencilerin ilk aşamadaki hata yapma korkularını giderir. Bilişim teknolojileri bu yönüyle öğrenciye diğer kişilerin yardımına gerek kalmadan güvenli bir öğrenme çevresinde aydınlatıcı ve süratli yanıtlar verir. Bilişim teknolojileri değerlendirme aşamasını tamamlarken diğer bütün yöntemlerden hızlı ve daha moderndir. Öğrencilerin kendilerine has olan özelliklerine göre öğrenme ortamları oluşturup öğrencilere ait farklılıklara ve gereksinimlere cevap vererek özellikle kalabalık olan sınıflarda öğretmenin tamamlamakta zorlandığı eksiklikleri gidererek öğrencilerin tamamına hitap eder. Bilişim teknolojileri bununla birlikte düşük güdülenmeye sahip, derse ilgisi az olan utangaç, heyecanlı, öğrenmeye istekli olan ya da öğrenmeden zevk almayan öğrencilerin de dikkatlerini toplayarak onlarda farklı yetenekler geliştirir. Bilgi kaynakları geniş olan kaynaklara öğrencilerin doğrudan ulaşmalarına olanak verir. Öğrencilerin etkin bir şekilde bilgi kaynaklarına ulaşmalarına ve küçük gruplar halinde çalışmalarına imkân verir. Birden fazla duyuya hitap ettiği için öğrenme etkili ve süreklidir. Kısaca bilişim teknolojileri yoluyla yapılan öğrenme ortamları

öğrenmeyi daha fazla gerçekleştirir, daha kalabalık grupların derse odaklanmalarını daha kolay sağlar, öğrencinin nitelikli bir eğitimle öğrenmesini kolaylaştırır.

Eğitim ortamlarında bilişim teknolojilerinin amacından sapmadan kullanılmasının sağladığı faydalar aşağıda özetlenmiştir (Yanpar ve Yıldırım 1999: 62–64):

- Bilişim teknolojileri öğretim faaliyetlerinin nicelik ve niteliğini artırır.
- Bilişim teknolojileri öğrencilerin sosyal hayatlarını grup çalışmasına yön verdiği için etkilemekte, sosyalleşmelerine olanak vermektedir.
- Bilişim teknolojilerinden faydalanan kullanıcıların bazı yazılımlar kullanarak kendilerine has öğretim gereçleri ve uygulamaları oluşturmalarını sağlar.
- Bilişim teknolojileri bir eğitim ortamı olarak kullanılabilir.
- Bilişim teknolojileri birtakım donanımlarla çizim, renk, animasyon, ses gibi öğeleri bir araya getirir, öğrenmeyi kalıcı ve hızlı hale getirir.
- Bilişim teknolojileri farklı eğitim ortamlarına temel oluşturmaktadır.
- Bilişim teknolojileri sayesinde öğrenciler başarılarını izleyebilir, buna göre eksiklerinin farkına varabilir.
- Bilişim teknolojileri esnek bir öğretim sağlayarak öğrenme gereksinimlerine cevap verir.
- Bilişim teknolojileri öğrenciler arasındaki öğrenme farklılıklarını (hız, algı, kapasite vb.) ve öğrenme zorluğunu ortadan kaldırır.
- Bilişim teknolojilerinde tekrar yapma sınırı yoktur. Öğrenciler istedikleri kadar tekrar yapabilir.
- Bilişim teknolojileri bilginin yerleşmesini sağlar.
- Bilişim teknolojileri öğretim aşamasında standartları koruyarak kaliteli eğitimin niteliğini sağlar.
- Bilişim teknolojileri öğrenciyi üzerinde çalıştığı konuyla ilgili güdüler.
- Bilişim teknolojileri öğrenciye etkileşimde bulunma olanağı verir.

Yukarıda bahsedilen maddelerden de anlaşılacağı üzere bilişim teknolojilerinin eğitim ortamlarına bir an önce adapte edilmesi gerekli olup öğretmeni odak noktasına alan ve ezberciliğe dayanan eğitim sisteminin bir an önce değiştirilmesi ve bilişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmelerin izlenerek eğitim ortamlarına aktarılması gerekmektedir. Ezber üzerine kurulan öğrenmenin kalıcı olmayacağı, düşünmeyi sağlamayacağı ortadadır.

Bununla birlikte eğitim sistemimizin amacı kendi özelliklerini ortaya koyan, özelliklerinin farkında olan, olayları kendi bakış açısıyla değerlendirebilen ve farklı düşünebilen öğrenciler yetiştirmekse eğitim sistemi bilişim teknolojilerinden faydalanmalı ve ezberci zihniyetten uzak durulmalıdır. Bunların sağlanmasının temel yolu da eğitim sistemini yenileyecek ve ezberci sistemi ortadan kaldıracak olan bilişim teknolojilerinin eğitim sistemine adapte edilmesiyle gerçekleşecektir.

21. yüzyıl toplumu bilişim teknolojilerini aktif olarak kullanabilen ve bilgiye bu yolla ulaşabilen bir toplumdur. Bununla birlikte ekonomik nedenlerden dolayı bilişim teknolojilerini okul öncesi dönemde temin edemeyen öğrencilerin bu teknolojilere okulda ulaşmalarından başka alternatiflerinin olmadığı düşünülmektedir.

Fakat bilişim teknolojilerinin Türk eğitim sistemi içerisinde bulunması yeni bir olgudur. Daha önce bilişim teknolojilerinin Türk eğitim sistemi içerisinde yer alması için birçok girişim başlatılmış olsa bile bilişim teknolojilerinin eğitim sistemimize girmesi 2003 yılında gerçekleşmiştir. 2003 yılında E-Türkiye ile E-Dönüşüm Türkiye gibi projeler sayesinde bilişim teknolojilerine ait amaç ve politikalar somut olarak ortaya konmuştur (Çelik, 2002: 34).

Bununla birlikte; bilişim teknolojileri sayesinde eğitime teknolojik bir özellik katılarak, bilişim teknolojilerinin tüm olanaklarının öğrenme ortamlarına kazandırılması sayesinde eğitimin kalitesi büyük oranda artacaktır. Bundan dolayıdır ki eğitim ortamlarının bilişim teknolojileriyle desteklenerek düzenlenmesi gerekir (Kol, 2012: 545). Bilişim teknolojileri eğitim ortamlarından uzak tutulursa, küreselleşen dünyada gelişmelerden uzak kalınacağı ve çağdaşlık yolunda diğer medeniyetlerin takip edilemeyeceği bir gerçektir.

2.5. Bilişim Teknolojileri Dönemleri

Bilişim teknolojileri de diğer tüm icat, gelişme ve olay gibi belirli bir süreçten geçerek günümüzdeki yerini almıştır. Bilişim teknolojilerinin geçmişine bakıldığında bu teknolojilerin ticarete kullanılmasının önemi ve yaygınlaşmasının sağlanması ile bilişim teknolojileri ticari alanlara taşınmış 1950'li yıllara gelindiğinde ise faal olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bilişim teknolojileri genel olarak bilgi işlem, mikro ve ağ olarak üç döneme ayrılmaktadır (Akın, 1998: 241).

2.5.1. Bilgi İşlem Dönemi

1960-1980 yıllarını kapsayan bu dönemde ana bilgisayar ve ana bilgisayara bağlı olan yazılım ve donanım sistemleri ortaya çıkmıştır. İzleyen süreçlerde mini bilgisayarların üretilmesi ve bazı kolaylıklar sağlanmasına karşın ana bilgisayarlar gibi kullanılmaya başlanmıştır. Bilgi işlem döneminde ana bilgisayarlar genel olarak sanayinin ve muhasebenin otomasyonu için kullanılmaktaydı. Bilgi işlem döneminde amaç otomasyonun sağlanması, şirketlerin daha verimli çalışabilmelerinin sağlanmasıdır. Bu amaçların sonucu olarak da 1970’li yılları takiben mavi yakalı işçilerin sayısındaki azalış 1980’lerde de sürmüştür (Akın, 1998: 246).

Bilgisayar sektörünün yeni arayışlar içerisine girmesinin nedeni ise anabilgisayar sistemlerine olan talebin azalarak kişisel bilgisayarlara olan uygulamalardan orta kademedeki yöneticilerin yararlanma isteğidir. Alt kademedeki bilgisayara ihtiyaç duyan çalışanlar ile orta kademedeki bilgisayara ihtiyaç duyan çalışanların bilgisayar uygulamalarında farklılıklar bulunmaktaydı. Bilgi işlem döneminde orta kademedeki bulunan yöneticiler donanım ve yazılım yetersizliği nedeniyle otomasyona geçmek istedilerse de bu girişimler başarıya ulaşamamıştır (Bradley vd., 1993: 27).

2.5.2. Mikro Dönem

1970-1980 yılları arasında yaşanan bu dönemde geliştirilen yaklaşım otomasyon yerine “informate” teriminin getirilmesidir. 1971’de ilk elektronik çip icat edilmiştir. Mikro dönem İntel firması tarafından “Bütünleşik elektronikte modern bir dönem” olarak gösterilmiştir. Yalnız bu dönemin sloganı ile hareket eden İntel şirketi çalışanları bile nasıl bir devrim yarattıklarının farkında değildi. Bu döneme geçiş mikro bilgisayarların geliştirilmesiyle sağlanmıştır. Bu bilgisayarlar programdan, program eğitimi almamış kişilerce de yararlanılmasına olanak veren ve grafik arabirimini barındıran teknolojilerdir. Ticari kaygısı olmayan kişilerce de bu dönemde bilgisayar aracılığıyla tasarım, kelime işlemci, tablo programları vb. programlar kullanılmıştır (Port, 1996: 19).

Kişisel bilgisayarlara duyulan ihtiyaç nedeniyle günümüzde teknolojinin gelişmesiyle paralel olarak bireysel bilgisayar sayısında artış olmuştur. Çoğu ürünlerde mikro teknolojinin gelişmesi sayesinde mikro bilgisayarların etkisi görülmüştür. Bu duruma örnek vermek gerekirse ulaşım araçları, elektronik aletler,

kredi kartları vb. yeniliklerde mikro işlemcilerin etkisi görülmektedir (Akın, 1998: 248).

2.5.3. Ağ Dönemi

Ağ dönemindeki en önemli gelişme döneme ismini veren ağ yapıları ve internetten oluşmaktadır. Bu dönemle birlikte bilişim teknolojilerinin bir maliyet olmadığı, gelecek için yatırım olduğu fikri kabul görmüş ve şirketlerce de benimsenmiştir.

Gelişen teknoloji sayesinde şirketler ulaşmak istediği bilgilere beklemeye gerek kalmaksızın ulaşabilmiş, rakip ve tedarikçiler hakkında ticari bilgileri kısa sürede elde edebilmişlerdir. Bununla birlikte internette bulunan bilginin örgütlerin kendi mekanizmaları içerisine yönlendirilmesi ve internette bulunan bilgilerin güvenilirliği bir sorun olarak ortaya çıkmaktaydı.

Ağ dönemiyle birlikte firmalardaki bilgisayar ağları standartlaşmıştır. Bununla birlikte kurumlar arasında ağlar vasıtasıyla bilgisayarların birbirine bağlanmaları sağlanmış ve bilgi akışı böylece kolaylıkla sağlanmıştır.

Kurumlar arası ya da kurumla müşteri arasında iletişim ağları internet sayesinde ileri düzeye ulaşmıştır. Ağlar arasındaki bu gelişim ağ ekonomisini de gündeme getirmiştir. Ağ ekonomisi internet tarafından olanaklıdır; bunun nedeni internetin bilgi işlenmesini daha az maliyetli ve hızlı hale getirmesidir. Şirketler internet sayesinde çalışanlar, tedarikçiler ve müşterilerle etkileşimlerini hem hızlı hem de çok daha az bir maliyet kullanarak gerçekleştirmekte, hizmet ve ürünlerin kalitesini de internet sayesinde daha da artırabilmektedir(Davenport ve Prusak, 2001: 27).

2.6. Bilişim Teknolojileri Örgütleri

Korsan yazılımla mücadeleden, bilgi toplumuna, teknolojik altyapıların geliştirilmesinden, çalışanların yasal haklarının korunmasına kadar birçok farklı kuruluş amaçları olsa da genel olarak bakıldığında; amaçları bilgi iletişim teknolojileri uzantılarını, toplum ve sektör çalışanları için daha uygun hale getirmeyi amaçlayan, ulusal ve uluslararası birçok bilişim teknolojileri örgütleri bulunmaktadır. Teknolojinin hayatın her alanında yer aldığı günümüzde bilişim teknolojileri örgütleri çok büyük önem taşımaktadır. Uluslararası faaliyet gösteren bilişim teknolojileri örgütlerinin isimleri aşağıda verilmiştir(Yazıcıoğlu, 2001: 72);

- ACM (Association for Computing Machinery)
- Bluetooth Special Interest Group
- British Computer Society
- BSA, Business Software Alliance
- CORDIS, The Community Research and Development Information
- Servise,
- Europe
- DARPA, The Defense Advanced Research Projects Agency
- European Academic Research Network (EARN)
- IEEE Computer Society
- Internet Public Library
- The UNIX and Advanced Computing Systems Professional and Technical
- Association and The System Administrators Guild

2.7. Akademik Başarı ile İlgili Genel Açıklamalar

Eğitim için sarf edilen çabalar okul başarısının arttırılmasına yöneliktir ve elde edilen sonuç, iyi bir okullaşma sürecinin göstergesidir. Araştırmacılar; okul başarısında öğrencinin kendisi, okul ve aile ile ilgili faktörlerin etkisini araştırmış ve her üç faktörün de öğrenci başarısında etkili olduğunu ortaya koymuşlardır (York vd., 2014 : 172). Bu alanlar, birbirleriyle etkileşimli olduklarından hiçbirinin etkisi tek başına düşünülemez ve ayrıca her biri ayrı olarak da incelenmelidir. Akademik başarıyı öğrencinin karakter özelliklerinin, zekâsının, güdülenmesinin ve yaklaşımlarının önemli ölçüde etkilediği görülmektedir (Aydın, 2010: 16).

Öğrencinin akademik başarısının birçok faktörden etkilenmesi, akademik başarı faktörleri arasında en önemlileri ana babanın tutumu, okul personelinin yaklaşımı ve öğrencilerin kendi kişilik özellikleridir (Lam ve Ducreux, 2013: 581).

Üstelik bütün bu faktörler, birbirleriyle etkileşime girerek de akademik başarıyı doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemektedir. Bu durum, eğitimcilerin öğrenciyi bütün olarak ele almalarını, akademik başarıyı anlamak için kavramın temellerini doğru ve tam biçimde tanımlamalarını gerektirir (Alomar, 2006: 911).

2.8. Akademik Başarı Tanımı ve Kuramsal Yaklaşımlar

Araştırmacılar, okul başarısı kavramını ve kavramı oluşturan etmenleri; bu kavramın pek çok etmenle ilişkili olması ya da başka pek çok ilişkili kavramı kapsıyor olması nedeniyle tanımlamakta zorluk çekmişlerdir. Bu nedenle, öğrencinin okuldaki başarısını daha doğru bir biçimde tanımlayabilmek için, başarı kavramının kapsamını, öğrencinin eğitimsel deneyimlerinin kazanımını da hedefleyen “akademik” terimi ile daraltmaya çalışmışlardır. Bununla birlikte akademik başarının ne olduğu farklı bakış açılarına bağlı olarak değişebilmektedir (York vd., 2014: 97).

Akademik başarı, okulda verilen derslerde öğretmenler tarafından takdir edilerek verilen notlarla, test puanlarıyla veya her ikisiyle beraber tespit edilen yetenekler ya da edinilen bilgilerin klasik ifadesidir (Sarier, 2016: 612). Yirminci yüzyılın başlarından itibaren insanların öğrenme ve bilme sürecini anlamaya yönelik farklı yaklaşımlar geliştirilmiştir. Bu yaklaşımlar, dört grupta ele alınmaktadır: Ayrımsal yaklaşım (differentialperspective), davranışçı yaklaşım (behavioristperspective), bilişsel yaklaşım (cognitiveperspective) ve durumsal yaklaşım (situationalperspective) (Greeno vd.,1996: 86).

Ayrımsal yaklaşımın temeli, “varolan her şey belli miktarda varolur ve ölçülebilir” söylemine dayanmaktadır (Greeno vd., 1996: 87). Bu yaklaşımda; bireylerin birbirlerinden farklı zihinsel kapasiteye, bilgi ve becerilere sahip olduğu ve bu farklı alanlarda, farklı düzeylerde sahip olunan bilgi ve becerilerin ölçülebileceği belirtilmiştir (Pellegrino vd.,2001: 24). Ölçülen özellikler alan bilgisi çeşitlerini içerebilir. Bir öğrencinin matematiğin yan alanlarında öğrendiklerinin ya da okuduğunu anlamada edindiği becerinin miktarı ölçülen özelliklere örnek olarak verilebilir. Burada belirtilen özellikler, bir öğrencinin testte örneklendirilen görevlerdeki yetkinliğidir (Greeno vd., 1996: 87). Bu yaklaşımın akademik başarının değerlendirilmesine yönelik önerileri; yirminci yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkan standart kazanım testleri, yetenek testleri ve öğrencileri sınıflandırma yöntemlerine temel sağlamıştır (Pellegrino vd., 2001: 27). Başarı testlerindeki puanlandırmalar; öğrencileri daha hızlı ya da daha yavaş öğrenenler olarak gruplandığında, okullar ve eğitim bölgeleri öğrencileri başarı puanlarına göre sıraladığında, kaynakların paylaşımını ve öğrencilerin yönlendirilmelerini etkiler (Greeno vd., 1996: 92).

Davranışçı yaklaşımda; öğrenme, uyarıcıya verilen tepkinin düzenli bir birleşimidir. Bu bakış açısında, kişinin alandaki bilgisi davranışlarının analizi ile anlaşılır. Analiz karmaşık davranışları alır ve uyarıcılara verilen ilk tepkiler olan parçalarına ayırır. Davranışçı analizde, bilginin kanıtı basitten karmaşığa doğru sıralanan görevleri öğrenmedir. Analize uyulduğunda öğrenme sorunsuz şekilde ilerleyebilir. Öğrenme zorlukları, öğrencilerin bu konular için gereken ön bilgileri edinmediklerini, analize uyulmadığını ve bazı ön koşulların atlandığını gösterir (Greeno vd., 1996: 96). Kişilerin bilgileri edinme şekli, davranışçı yaklaşımın odak noktasıdır. Önce basit bilgiler edinilir, giderek daha zor bilgiler kişilerin eski bilgilerinin üzerine konular ve bir birikim oluşur. Uyarı-tepki bağının pekiştirilmesi davranışın oluşumunu güçlendirir, ilgisizlik ise davranışı zayıflatır. Ödül ve ceza gibi dış uyaranlar, bilgi ve becerilerin oluşumunda etkilidir. Davranışçı yaklaşıma göre düzenlenen öğretim programlarında ve eğitim yöntemlerinde, bilginin basitten karmaşığa doğru edinilmesi ilkesinin uygulandığı görülür. Öğrenciler, gerekli olan ön bilgiyi edinerek daha karmaşık bilgilere geçerler. Bilgi alanı içeriği, yöntemleri ve edinilmesi gereken becerileri temsil eden örneklerle oluşturulmuş bir testle kazanılan başarının derecesi ortaya konmaktadır (Pellegrino vd., 2001: 36).

Eğitim uygulamalarında davranışçı yaklaşımın etkisi, öğretim programlarının öğrencilerin karmaşık bilgileri öğrenmesinden önce ön koşul becerilerini edinmeleri ilkesine göre oluşturulmuş davranışsal hedeflerle düzenlenmesidir. Davranışçı yaklaşımda, beceri ve bilgilerin küçük parçaları konunun bütününe göre daha temel olarak düşünülür. Davranışçı görev odaklı başarı yaklaşımı, başarının ölçülebildiği ayrımsal yaklaşım ile yapı bakımından benzerlik gösterir (Greeno vd., 1996: 98).

Bilişsel yaklaşım, öğrencilerin konu alanlarını kavrayışını vurgular ve yaklaşımda öğrencilerin bu kavrayışlarını pragmatik ve edilgen şekilde öğrendiklerine değil de etkin bir şekilde oluşturduklarına değinilir. Bu kavramsal anlayışın birbirinden ayrı terim ve tekniklerin bilgisinden daha önemli olduğu düşünülür. Bir öğrencinin kavramsal anlayışı gerçeklere dayalı ve teknik bilgilerinin toplamından fazlasıdır.

Yaklaşıma dair eleştiri, nesnel testlerin kavramayı yeterli derecede değerlendirmedir (Greeno vd., 1996: 103). Bilişsel yaklaşımda, bireylerin önceki bilgileriyle yeni bilgi arasında bağ kurması öğrenmenin temel ilkesidir. Öğrenme, bilginin üst üste konulmasıyla oluşmaz; bilgi, beceri ve süreçlerin durumları

yorumlamada ve problem çözümünde kullanılmasıyla oluşur. Böylece eğitimin; sadece bilgi verme süreci olmadığı, anlamlı etkinlikler için bir başlangıç olduğu görülmektedir. Bu yaklaşımda öğrencilerin ne bildiği ya da ne kadar bildiği önemli değildir; bildiklerini nasıl, ne zaman ve ne şekilde kullandıkları önemlidir. Böylelikle bilişsel yaklaşımda, başarının ölçülmesinde geleneksel testlerin yeterli olmadığı görülmektedir. Aksine akademik başarının değerlendirilmesinde; okuma, anlamlandırma ve problem çözme gibi zihinsel performanstaki değişimi ortaya koymayı amaçlayan modellerin geliştirilmesi üzerinde durulur (Pellegrino vd., 2001: 42).

Greeno vd. (1996), sezgisel kavrama anlayışına odaklanarak bunun öğrencilerin öğrenmelerini geliştirdiğini ve eğitimlerini desteklediğini belirtirler. Böylece bilişsel öğrenme modellerinde teknik beceriler edinilir, otomatikleştirilir ve sonrasında gösterilecek performansın karmaşık yönlerine dikkat edilerek çok az bir bilişsel çaba ile uygulanabilir. Öğrencinin performansı üzerinde sosyal etkileşimlerin ve dış koşulların etkisi vardır ve öğrencinin performansını yorumlamada bu bağlamsal etkenlerin hesaba katılması gerekmektedir.

Durumsal yaklaşımın özü; kişilerin içinde buldukları toplum tarafından organize edilen uygulamalara katılımlarındaki etkileşimsel süreçleri, çevrelerindeki teknoloji ve doğal kaynakları öğrenmeleri için kullanmalarınıdır. Bilgilenme, toplumla iş birliği içeren uygulamalara süregelen katılım ve kaynakların kullanımı ile gerçekleşir.

Öğrenci, toplumun eğitim uygulamalarına gitgide daha etkin ve merkezi bir şekilde dahil olur. Bu uygulamalar insanların birbirleriyle, çevrelerindeki bilgi ve araç gereç sistemleriyle etkileşimlerini kapsar. Durumsal yaklaşımda, uygulamalara toplumun uygun gördüğü şekillerde yoğun katılım kişinin başarısının temelidir ve başarının diğer boyutları da buna bağlıdır. Başarılı öğrenme ve etkili performans için öğrenciler sınıf etkinlikleri uygulamalarına katılırlar (Greeno vd., 1996: 111).

Durumsal yaklaşımda, her türlü test etkinliği hatta topluluk içerisinde yapılan bir konuşma bile değerlendirme aracı olabilir. Gerçek bağlamla alakalı olmayan, soyut değerlendirme sağlayan geleneksel test yöntemleri bu yaklaşımda başarının değerlendirilmesine uygun değildir. Başarı; öğrencilerin toplum içerisinde bilgi, beceri ve süreçleri nasıl kullandığı gözlemlenerek ve çözümlenerek değerlendirilir.

Tüm yaklaşımlar arasında farklılıklar olsa da kesiştikleri ve birbirlerini tamamladıkları noktalar da vardır (Pellegrino vd., 2001: 44).

Yaklaşımlar bütünüyle değerlendirildiğinde, bazıları geleneksel başarı ölçme yöntemlerini temsil ederken bazıları da öğrenmenin etkililiğini sağlamaya ve sürdürmeye yöneliktir. Ayrımsal ve davranışçı yaklaşımlar klasik değerlendirme ölçütlerini ve yöntemlerini, bilişsel ve durumsal yaklaşımlar ise sürece ve öğrencinin sevgilerine önem veren başarı değerlendirme yaklaşımlarını kullanır.

2.9.Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler

Akademik başarı temel eğitimden üniversiteye kadar, her eğitim kademesinde önem verilen bir konudur ve akademik başarısızlık da her kademedeki çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilen bir sorundur. Okuldaki akademik başarısızlığın nedenleri bireysel, çevresel ve eğitim faktörlerinden kaynaklı olabilir, aşağıda bu faktörlere ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

Öğrencinin akademik başarısını etkileyen pek çok iç ve dış faktör vardır. Öğrencinin kendi özellikleri (zeka, kişilik, cinsiyet, ilgi vb.), ailesi (ana babanın eğitim düzeyi, gelir düzeyi, eğitime verdiği değer, eğitime katılımı vb.) ve okulla bağlantılı etmenler (okulun bulunduğu çevre, okul iklimi, öğretmen davranışları vb.) akademik başarıyı etkileyebilmektedir (Astin, 1991'den aktaran York vd., 2014: 54); Girdiler-Çevre-Çıktılar (GÇÇ) modelinde, akademik başarıyı etkileyen unsurları ve akademik başarının sonuçlarını incelemiştir. Modelde akademik kazanım, öğrencilerin ders notları ve not ortalaması gibi akademik çalışmalarının değerini içeren sonuçlardır. Öğrencilerin akademik ilerlemesinin ölçütü süreklilik ve kalıcılık olarak görülür. Bu iki kavram birbirine farklı açılardan benzerlik gösterir; süreklilik, farklı kurumlarda da olsa sınıf tamamlamaktır, kalıcılık ise akademik hayatları boyunca aynı kurumda eğitim görmektir. Bu modele göre eğitim sonuçları girdiler, çevre ve çıktılar olmak üzere üç grup unsurun ışığında incelenir. Söz konusu unsurlar aşağıda açıklanmıştır.

Girdiler: demografik özellikler, aile geçmişi ve öğrencinin önceki akademik ve sosyal deneyimleri; çevre: alandaki insan topluluğu, programlar, politikalar, kültür ve öğrencilerin okul ya da okul dışındaki deneyimleri; çıktılar: öğrencilerin özellikleri, bilgi, beceriler, tutumlar, değerler, inançlar ve okul sonrası davranışlar.

Şekil 2.9.1. Astin'in Girdiler-Çevre-Çıktılar (GÇÇ) Modeli (Astin, 1991'den aktaran York vd., 2014: 62).

Modelde öğrenci başarısının içinde yaşadığı toplumdan, toplumun özelliklerinden ve okulun, ailenin ve kendi özelliklerinin birleşiminden nasıl etkilendiğini göstermiştir. Bu model sayesinde başarının tek bir etkene dayanmadığı pek çok iç ve dış etkiyle şekillendiği anlaşılmaktadır.

2.9.1.1. Bireysel Faktörler

Her çocuk, kendine özgü zeka ve bireysel özellikleri bulunan, gelişmekte olan bir kişidir. Zihinsel gelişim yanında, duygusal, bedensel ve toplumsal gelişimi sağlıklı olan bir çocuk, düzenli ve dengeli bir aile ortamında başarılı olabilir (Yavuzer, 2005: 157). Ayrıca tembellikte saygınlığa ulaşma eğilim ve çabası vardır. Çünkü çevrenin ilgisi genellikle tembeller üzerinde toplanır. Tembel öğrenciler çevrelerindeki kişileri kendileri ile daha çok ilgilenmeye zorlarlar. Dolayısıyla akademik başarısızlığının nedenleri arasında çevresindeki kişilerin dikkatini çekme, ilgisini isteme de sayılabilir. Ayrıca cinsiyet ve ırk, okul olgunluğu, zeka ve aile, ilgi, yetenekler ve motivasyon, kekemelik, çalışma disiplininin olmaması okul başarısını etkileyen bireysel faktörler olarak sıralanabilir (Kuzgun, 2000: 42).

Öğrencinin okula başlama yaşı veya okul olgunluğuna ulaşmamış olması akademik başarıya büyük oranda etki eder. Çünkü eğer öğrencinin eğitimin temelini oluşturan okuma, yazma ve temel aritmetik bilgilerinin kazanıldığı birinci sınıfa hazır bulunmuşluğu yoksa bu bilgi ve becerileri kazanamayacaktır. Bu durum sınıf seviyesinden geri olmasına ve akademik yetersizlik sorununu her sınıf düzeyinde katlanarak yaşamasına neden olabilecektir. Yavuzer (2005: 156) okul olgunluğunu, çocuğun bireysel, zihinsel, bedensel ve sosyal anlamda okula hazır olma olgusu ve bireyden bireye değişen bir kavram olarak tanımlamaktadır. Yani öğrencinin hazır

bulunuşluğu çocuğun kendisine özgüdür, bazı öğrenci beş yaşında bu olgunluğa erebilirken, bazı öğrenci yedi-sekiz yaşında çeşitli sebeplerden bu olgunluğa erememiş olabilir.

Okula başlama, çocuk açısından belirli bir ruhsal olgunluk gerektirir ve zihinsel açıdan çocuğun yaşına uygun bir öğrenme ve kavrama düzeyine varması okula başlamanın ilk şartıdır. Zekâsı yeterli olan bir çocuk da duygusal açıdan evden ayrılma olgunluğunu gösteremeyebilir. Bu durumda çocuk için okula gitmek mutlu bir durum değildir (Yörükoğlu, 1998: 78). Eğer çocuk duygusal açıdan okula başlamaya hazır değilse, akademik açıdan yeterli olsa bile eğitim-öğretim sürecine dahil olamayacak ve kendisinden beklenen bilgi ve becerileri kazanamayacaktır.

Çocukların yaşadıkları trajedi onların karakterlerini değiştirebilir. Sevgiden yoksun büyümüş çocukların özgüvenleri de zayıf olur. Bu durum da başarıyı etkiler (Adler, 2014: 59). Maslow(1954; akt. Telman, 1996: 15)'un ihtiyaç hiyerarşisine göre fizyolojik ihtiyaçlardan sonra sırasıyla sevgi, emniyet ve takdir ihtiyaçları gelir. Bireyler benzer ölçülerde sevgi, güç, özgürlük, eğlence ve tehlikelerden korunmak isterler (Glasser, 1999: 56-57). Sonuç olarak ihtiyaçları karşılanan birey kendini gerçekleştirebilir. Öğrencilerden başarı beklenirken fizyolojik ihtiyaçlarına ek olarak sevgi, güven ve takdir ihtiyaçlarını da doyumak gerekir, aksi takdirde öğrenci içindeki potansiyeli ortaya çıkaramayacak, kendini gerçekleştiremeyecek ve sonuç olarak akademik başarı göstermesi de güç olabilecektir.

Ayrıca okul başarısı ile ilgi arasında da yüksek bir ilişki beklenir. Genel olarak birey ilgi duyduğu konularla daha çok uğraşmak ister ve dolayısıyla bu alanda daha başarılı olur. Bununla beraber bireyin ilgi duymadığı alanda yeterlik gösterdiği de gözlenmiştir. Bunun için yetenek gereklidir, ama bir kişi gerek ilgi duyuyor gerekse de o alanın gerektirdiği kabiliyetlere sahipse başarısı yüksek olacaktır (Kuzgun, 2000). Adler (2004)'e göre şımarık çocuklar ezbere değil anlamaya dayalı olan matematikte zorlanırlar, asla kendi başına bir işe girişemez ve okulda sıkılabılırlar. Şımarık çocukların ilgisini derslerine vermesi, eğitim ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmesi de güçtür. Bu nedenle ailelerin çocuklarına karşı tutum ve tavırlarında dengeli ve kararlı olmaları, sorumluluk bilincini geliştirmeleri, sevgilerini gösterirken şımarıklığa izin vermemeleri önemlidir.

Sonuç olarak akademik başarıda, öğrenciyle ilişkili faktörler öz-yeterlik algısı, öğrenci motivasyonu, benlik saygısı ve ders çalışma alışkanlığıdır (Sarier, 2016: 10). Öğrencinin hayat tarzından ileri gelen yanlışları öğrencinin anlamasını sağlamak, bağımsızlığını elde ettirmek ve özgüveninin geliştirmek ise, onun başarılı olmasını sağlayabilir (Adler, 2004: 182). Öğrencinin başarılı olacağına dair inanç geliştirmesini sağlamak ve uygun faaliyetlere yönlendirmek de onun başarılı olmasını sağlayabilir. Akademik başarıya etki edebilecek diğer bir faktör de eğitim sisteminden kaynaklıdır, aşağıda eğitim sistemiyle ilgili açıklamalar yer almaktadır.

2.9.2.Eğitim Sistemi Faktörü

Başarısızlığı ortadan kaldıracak en iyi ve en etkili çözüm başarılı bir eğitimidir (Glasser, 1999: 7). Glasser (1999)'in yaptığı çalışmalara göre başarısız çocukların %75'i yeterli bir ilkokul eğitimi almamıştır. Dolayısıyla çocukları erken çocukluk döneminden itibaren iyi bir eğitim sistemine dâhil etmek sonraki eğitim kademelerindeki başarının da teminatı olacaktır. Bu da ilkokul eğitimin yani temel eğitimin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Öğretimin bireysel farklılıklara göre gerçekleştirilememesi başarısızlığın nedenlerindedir. Bütün öğrencilerin aynı biçimde eğitim almasını gerektiren bir program öğrencinin bireysel farklılıklarını önemsemez (Yavuzer, 2005: 157). Öğrencilerin öğrenme stillerini dikkate almayan bir eğitim sistemi, öğrencilerin yeteneklerini de ortaya çıkarmada yetersiz kalabilecektir. Bu durumda kendi öğrenme stili ile eğitim alsa başarılı olacak bir öğrenci, böyle bir sistem içinde başarısız olacak, yeteneklerini ortaya çıkaramayacaktır (Telman, 1996: 60). Waugh ve Gronlund (2013)'a göre eğitim öğrencilerin ihtiyaçlarına ve karakterlerine uygun dizayn edilirse, öğrenciler öğrenme sürecindeki ilerlemeleri hakkında bilgilendirilirse ve eğitimin etkililiği gözden geçirilip ihtiyaca uyumlu öğrenme çıktıları amaçlanırsa eğitim başarılı olur.

Şunu belirtmek gerekir ki, hiçbir öğrenme-öğretme yöntemi tek başına bütün eğitim konularına veya durumlarına uygun değildir. Duruma, hedefe, konuya uygun öğretim model ve stratejilerinin seçilmesi hiç şüphesiz öğrenciyi güdüler, etkinlikleri anlamlı kılar, derse ilgiyi ve etkin katılımı sağlar. Farklı yaklaşımlarla yöntemlerle öğrenen öğrencilere verimli ve etkili bir öğretim sunabilmek için sınıflarda çeşitli uygulamalar yapılmalıdır (Vural, 2006: 112). Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz

önünde bulundurulmalı, eğitim sisteminde tekdüze bir anlayıştan kaçınılmalı, etkili öğretim yöntem ve tekniklerine yer verilmelidir.

Okullardaki not sisteminin de zararlı etkilerinden biri bazı öğrencileri bilgilerini ve becerilerini geliştirmeye motive etmekten ziyade onları not arsız yapmasıdır. Bu durum “Not için çalışmak.” diye de bilinir. Öğrenci çalışmanın ve öğrenmenin verdiği doyuma (iç ödül) ulaşmak yerine dıştan gelecek ödül için çalışır. Not almak için çalışmak öyle uç noktalara gelir ki, öğrenci yalnız sınav öncesi çalışır, arkadaşlarının ödevlerini çalar veya iyi not almak uğruna kopya bile çeker. Övgü de dıştan gelen bir ödüldür ve çocuk üzerinde etkili olduğu bilinir. Sık övülen çocuklar anne-babalarını ve çevresindekileri mutlu edebilecek şeyleri yapmayı, onları mutsuz edebilecek şeylerden kaçınmayı öğrenirler. Not, övgü, ayrıcalık gibi ödüllerle çocukları güdülemek ve kontrol altına almak, içten gelen motivasyonu azaltır ve etkinlikten vazgeçmeye neden olur. Dıştan gelen motivasyon çocuğu etkilemez ve onun için yıkıcı da olabilir (Gordon, 1996: 42-43). Ayrıca not sistemi yeteneği dikkate almaz. Oysa nota önem veren bir sistemde öğrenci övgü, ödül veya iyi not alamadığında mutsuz olacak, aldığı ise mutlu olacaktır. Not, ödül veya övgü almak her daim amaç olacaktır, öğrenmek hiçbir zaman gerçek bir amaç olamayacaktır.

İnsanın psişik yapısı ödüle yöneliktir (Telman, 1996: 60) ceza da okuldan soğumaya neden olmaktadır (Adler, 2004: 214). Her hataya ceza verilmemeli çünkü ceza, çocukta aşağılanmışlık, kırgınlık ve ihmal edilmişlik duygularını hissettirir (Adler, 2004: 222). Bu yüzden eğitim-öğretim sürecinde ödül, ceza ve not sisteminin dikkatli kullanılması gerekmektedir.

Ayrıca başarı durumu düşük olan öğrencilerin başarısızlığını adeta yüzüne vururcasına notla ortaya koyan süreci değil sadece sonucu değerlendiren bir eğitim sistemi çocuğun kendini kötü hissetmesine neden olacaktır. Değerlendirme, prosedürle uygun şekilde dizayn edilip uygulandığında etkili öğrenmeye katkı sağlayabilir. Ayrıca değerlendirme öğrencilerin karakterlerine göre dizayn edilmeli, anlamlı ve güvenilir olmalıdır (Waugh ve Gronlund, 2013: 3). Eğitim sistemi sadece sonucu değerlendirmeye yönelik değil, süreci değerlendirmeye yönelik olmalıdır. Öğrenci her aşamanın sonucunda belli düzeyde başarı gösterdiğinde bir sonraki aşama için içsel motivasyona ulaşmış olur, böylelikle başarı da artabilir. Dolayısıyla

değerlendirme şekli, övgü, ödül ve teşvik doğru zamanda ve doğru yerde kullanıldığında çocuğun kendine güven duymasına ve akademik başarısına önemli katkı sağlayabilir.

Okullarda sorumluluk eğitimi de ihmal edilememelidir. Programlarda sorumluluk eğitimine yer verilmesi başarının artmasında etkili olacaktır (Glasser, 1999: 17). Çünkü genel olarak sorumluluk sahibi öğrencilerin okul başarısının daha yüksek olduğu bilinmektedir. Öte yandan eğitim sisteminin bilginin özümsemesi yerine ezberci olması, öğrencileri öğrenmeden ziyade yarışa sürüklemesi de başarısızlığa neden olabilir.

Çocuklara başarıları için fırsat veren bir sistemle, onları başarılı kılan bir eğitimle başarısızlık sorunu azalabilir veya ortadan kalkabilir. Okulların eğitim kalitesini artırarak ve eğitimde fırsat eşitliği sağlayarak başarının artması mümkün olabilir. Çocuğun aldığı eğitimin yanında yakın çevresi de akademik başarı üzerinde etkilidir.

2.9.3.Yakın Çevre Faktörü

Başarılı bir kişilik geliştirmede sevgi ve özgüven iki temel yoldur. Özgüven bilgi ve yaşam sorunlarına etkili çözüm bulma, sorunları başarıyla çözme yeteneği ile ilişkilidir. Çocukların başarılı olması için neler yapılması gerektiğini öğrenebileceği iki ana yer vardır: ev ve okul (Glasser, 1999: 17). Çocuğa her hangi bir işe başlamadan önce kendisine ne kadar güvenildiği söylenirse çocuk o ölçüde başarılı olur. Çocuğun hem kişilik gelişiminde hem de akademik başarısının artmasında kendisine duyulan güven etkili faktördür. Gerek aile gerek okul çocukların olumlu yönlerini fark etmeli, onları takdir etmeli, yeri geldiğinde ödüllendirmeli ve çocuklarına destek olmalıdır. Çocukların olumlu deneyimler yaşaması, kendilerine güveni ve başaracaklarına dair inançlarının gelişmesi yakın çevre ile ilişkilidir. Öğrencinin yakın çevresini; aile ve akrabaları, okul, öğretmen ve arkadaş çevresi oluşturmaktadır. Aşağıda bu faktörler kısaca açıklanmaktadır.

2.9.3.1.Aile Faktörü

Eğitim ailede başlar ve kişilik yapısının temel parçaları da ailede elde edilir. Bunların sonradan farklılaştırılması da çok zor olur. Tembel-çalışkan, yalancı-dürüst, girişken-pısrık, bencil-fedakar benzeri ikilemlerin kazanılması ailede başlar, gelişir ve çoğu durumda da pekişir. Okulun bunları değiştirebilmesi çok zordur, bu yüzden en uygun

çözüm daha önceleri aileye etki etmektedir (Başar, 1999: 21). Beş yaşa kadar çocuğun nasıl bir yaşam sürdüğünden, okula gittiğinde nasıl davranacağı çıkarılabilir. Çocuklar okula başladığında alfabeyi öğrenirken, anne ve babalarının tutumları onları fazlasıyla etkiler. Anne-babaların desteği çocuğun başarısının artmasına yardımcı olabilir. Ayrıca öğretmen anne-baba ile işbirliğinde, özellikle dil yeteneklerinin ve duyuşsal/motor becerilerin gelişmesinde, anne ve babadan destek istemelidir (Yavuzer, 2005: 229). Çünkü anne-babanın desteği okul da öğrencinin sosyal ve akademik başarısı açısından oldukça önemlidir.

Okul evde edinilen eğitimin sınındığı yer olarak değerlendirilebilir. Çocuğun okula uyum göstermesi ve başarısı anne-babanın çocuk yetiştirmedeki başarısının bir ölçüsüdür (Yörükoğlu, 1998: 79). Eğer çocuk evde başarılıysa, bu başarı okula da yansiyacaktır. Ev çocuğun temel ihtiyaçlarının karşılandığı güven ve huzur içinde yaşanılan bir yer haline geldiğinde, bu olumlu atmosfer çocuğun okul yaşamında özgüven sahibi olmasına da katkı sağlar. Öğretmenlerin çocukların sevgi ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz olması durumunda, ailede sevgi ihtiyacı karşılanan çocuklar okulda daha güçlü olabilir (Glasser, 1999: 17). Çocuklar gerek aile gerekse okul ortamında sevgi atmosferinin olduğu bir ortama ihtiyaç duyarlar.

Çocuklar aile içi eğitimin olumsuz izlerini üzerlerinde taşırlar (Adler, 2004: 299). Gelir durumu da aileyi her yönden etkileyen bir değişkendir. Öğrencinin temel ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanabilmesi ailenin gelir düzeyine bağlıdır (Başar, 1998: 21). Aile ortamında yoksulluk ve sıkıntı yaşayan, başka işlere koşulan çocuklar okula, ders çalışmaya pek zaman bulamazlar. Bu durum çocukta cesaretin kaybolmasına neden olur. Böyle çocukların hayatı kasvetli ve mutsuz havada geçer; ne zaman bir zorlukla karşılaşsalar geçmişteki yaşamları akıllarına gelir. Daha üst sınıflarda daha zor durumla karşılaşmalarının tek nedeni kendi ruh yaşamlarıdır. Böyle çocuklar ilerde tam bir başarısız olur (Adler, 2014: 44-45). Bu durum dolayısıyla ailenin her açıdan çocuğun kişisel ve duygusal gelişiminde ve akademik başarısında önemini göstermektedir.

Aile içinde alınan terbiye ve kültür, çocuğun ileriki davranışlarında çok etkili olmakta ve çocuğun başarısı alınan aile eğitimi ile kültürü oranında artmaktadır. Ailede anne toplumsallık duygusunun kaynağında yer alır ve anne-çocuk ilişkisinde sürekli gelişen şey, sonunda ruhsal bir mekanizmaya dönüşerek çocuğun yaşam

biçimini oluşturur. Anne yaşam ile çocuk arasında varlığı zorunlu bir araçtır ve görevi çocukta toplumsallık duygusunu geliştirmek, çocuğa yol göstermektir (Adler, 2004: 15-19). Çocuğun aile içinde anne babasıyla iletişimi, kişilik gelişiminde önemli yere sahiptir. İlgisiz bir aile ortamında veya annelik-babalık rollerinin gerektiği şekilde yerine getirilemediği bir ortamda çocukta duyuşsal, bilişsel ve sosyal açılardan sorunlar ortaya çıkabilir. Bu durum da okula başlama döneminde okula uyum süreci, öğretmen ve akranlar ile etkileşim ve iletişimde çeşitli sorunların yaşanmasına neden olabilir.

Ayrıca okula başlayan çocuğa, gayretleri saygıyla karşılandığı anne ve baba tarafından hissettirilmeli ve çabaları desteklenmelidir. Okula giden çocuk öğrenmek için gayretlerinin anne ve babası tarafından desteklendiğini bilmelidir. Çünkü okumayı öğrenmenin temelinde, anne ve babası tarafından “anlaşılmış olma” ve “dinlenmiş olma” yatar. Anne ve baba çocuğa nasıl daha iyi öğrenebileceğini ya da nasıl daha mutlu olabileceğini öğretmeden önce, çocuğunu olduğu gibi, kendisi olarak görmeyi öğrenmelidir. Aynı doğrultuda anne ve baba çocuğunu iyi tanımalı ve beklenti düzeyinde gerçekçi olmalıdır (Yavuzer, 2005: 227-228). Unutulmamalı ki bir çocuk için en tehlikeli şey umudunu kaybetmesidir (Adler, 2004: 300). Çocuk olası başarısızlık veya aksaklıklarda umudunu kaybetme tehlikesi yaşayabilir, böyle bir durumda çocuğa her zaman güçlükleri aşabileceği ve eğer gayret ederse her şeyi başarabileceği duygusu aşılmalı ve umudunu kaybetmemesi sağlanmalıdır.

Elbette sevgi de insanın var olma sorununun çözüm yoludur. Karşılıklı sevgi ve saygı, kişiler arası ilişkilerde en çok istenen unsurlardan biri olduğu gibi, kişileri başarıya götüren de bir yoldur. Çocuklar anlaşıldıklarında ebeveynlerine duydukları sevgi derinleşir. Ebeveynlerin kelimeleri kullanma becerisine de sahip olmaları ve çocuklarla karşılıklı saygı çerçevesinde yaşamının yöntemini gösteren temel iletişim ilkelerini bilmeleri gerekir. Çocuğun ailede yeterince sevgi görmemesi veya şımartılarak aşırı sevgi görmesi çocuğun duyuşsal gelişimini olumsuz etkiler. Sosyal çevrede, özellikle çocuğun en önemli çevresi olan aile içinde, yaşanan sıkıntıların anlayışla karşılanması, karşılıklı etkileşim, yardımlaşma, dayanışma ve etkili iletişim çocuğun okul başarısının ve özgüvenin artmasına katkı sağlayabilir. Aile çocuğun çocukluğunu yaşamasına, kimi zaman hata yapmasına ve hatalarının sonuçlarını görmesine fırsat tanıdığı durumlarda çocuğun hem kendine güveni gelişecek hem de zamanla çocuk daha az hata yapar duruma gelebilecektir. Oysa çocuğu baskı altına

almak, bir yetişkin gibi davranmasını ve hiç hata yapmamasını hep başarılı olmasını beklemek hem gerçek dışı olacak hem de aile ile çocuk arasında sağlıklı bir iletişime sebep olabilecektir.

Aile içi ilişkilerin dengeli olması, çocuğun başarısında olumlu etki sağlar. Sağlıklı bir aile ortamında çocuk karşısında güven veren, anlayışlı, kendisiyle ve problemleriyle ilgilenen bir ebeveyn bulur. Bu tip ailelerde başarılı iletişim sayesinde çocuğun çalışmasına destek olunur, başarısızlık yaşamaması durumunda bu anlayışla karşılanır ve duruma akıllıca çözümler aranır. Ebeveynin, çocuğun eğitiminde olumlu model olması, çocuğa karşı geliştirdikleri tutum, kitap okuma alışkanlığı kazandırma, daha bebeklik döneminden kurala uyma alışkanlığı kazandırması okul başarısını etkiler (Yavuzer, 2005: 157-158). Ailede koşulsuz sevgi ve saygıya dayalı pozitif bir iletişim çocuğun ruh dünyasını etkileyecek, bu durumda başarılı bir kişilik gelişimine de katkı sağlayacaktır.

Kısacası, anne babadan alınmış olan kalıtım şifresinin bir kısmı, insanın cinsiyet, saç ve göz rengi, yüz ve vücut biçimi gibi özellikleri daha doğmadan saptar. Şifrenin bir kısmı ise, ağırlık, boy, zihinsel yetenekler gibi özelliklerin üst sınırını daha doğmadan belirler, ama bu üst sınıra kadar gelişip gelişmemek tamamen o kişinin yaşayıp geliştiği çevreye ve çevrenin şartlarından faydalanabilme düzeyine bağlıdır. Bu da, bilhassa zihinsel yetenekler için, o kişinin göreceği eğitimin buna bağlı imkan sağlayıp sağlamadığına dayalıdır (Çilenti, 1988: 6). Yani ailede ve çevrede iyi bir eğitim alınması ve belli bir yaşam standardının olması, ailenin ve toplumun refah seviyesi bireyin akademik başarısında rol oynayan faktörler olarak belirtilebilir.

Sonuç olarak çocuklar çeşitli sebeplerden başarısızlık yaşayabilir. Bilinçli anne babalar, böyle bir durumda çocuğun başarısız olmasını yargılamak yerine; başarısızlığın nedenini araştırıp, o nedeni ortadan kaldırmaya, çocuk ile sağlıklı iletişim kurarak ortak çözümler üretmeye çalışmalıdır.

2.9.3.2. Okul Faktörü

Öğrenci kendini çevreleyen arkadaş ve yetişkinler arasında kendi yerini bulmalı ve diğer bireylere uyum sağlamalı ve onların haklarına saygı göstermelidir. Öğrenci sosyal bağımsızlığı için, diğerleriyle birlikte çalışması ve etkileşime geçmesi gereklidir. Eğitim sürecinde öğrenciler grup halinde daha iyi öğrenmekte ve daha

başarılı olmaktadır. Okul yaşamı öğrenciyi bir toplumsallık içine çekip almaya, toplumsallık duygusunu her öğrencide canlı tutmaya yönelik bir baskı içerir (Adler, 2014: 121). Dewey (akt. Yavuzer, 2005: 146)'e göre okul, karmaşık bilgileri basitleştiren, çevrenin zararlı etkilerini azaltan, bireyi yakın çevre sınırlarından kurtararak onun geniş bir çevreyle ilişki kurmasını sağlayan bir kurumdur.

Ancak okul ortamında karşılaşılan birçok problem bulunmaktadır: zorbalık ve taciz, akademik performansın yetersizliği, kendini dışlanmış hissedilen çocuklar, istenmeyen davranışlar, motive olamayan öğrenciler ve hayal kırıklığı yaşayan öğretmenler (Preble ve Gordon, 2011: 11). Birçok işlevi olan okulun hem işlevlerini yerine getirmesi hem çocukların psiko-sosyal gelişimlerine katkı sağlaması hem de öğrencilerin akademik başarı göstermelerini sağlaması önemli ve üstesinden gelinmesi zor bir husustur. Doğan (2012)'a göre okulun sosyalleşme, sosyal değişmeyi ve sosyal hareketliliği sağlama, fırsat eşitliği sağlama, yetenekleri keşfetme ve bilgi aktarma işlevleri bulunmaktadır (Doğan, 2012:58).

Okul, sosyal bir kurumdur ve öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamaktadır. Geçmişte okul, toplumun kültürünün kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan toplumsal bir kurum olma görevindeyken, günümüzde toplumun kültürü içinde çocukları yetişkin rollerine hazırlama vazifesini de üstlenmektedir. Çağdaş eğitimde okul, bilgi, tutum ve becerilerin öğretilmesi sorumluluğunu üstlenen tek sosyal kurumdur. Okul geliştirmekte olan çocuğa başkaları ile uyum içinde yaşama ve çalışma alışkanlığı kazandırma konularında sorumluluğu diğer kurumlarla da paylaşır. Günümüz eğitim sistemlerinin esas hedefi, topluma yaratıcı ve üretici insan yetiştirmektir. Bunu da sağlamak için okul, öğrenciye bağımsız düşünme becerisini geliştirmesinde yardımcı olmaktadır (Yavuzer, 2005: 146-147). Okula uyum sağlayamayan bir çocuk da okul yaşamının gerektirdiği toplumsallık duygusundan ve çevresindekilere karşı ilgiden yoksun olur (Adler, 2014: 122).

Pozitif okul iklimi, öğrencilerin sadece akademik başarılarının artmasını ve öğrenmelerini kolaylaştırmaz, aynı zamanda sağlıklı sosyal ve duygusal gelişime de katkı sağlar (Preble ve Gordon, 2011: 14). Nitekim eğitimcilerin genel amacı bireyi topluma faydalı hale getirmektir. Bu amacı gerçekleştirmek için de eğitimcilerin her şeyden önce içinde buldukları toplumu tanımaları ve eğitim durumları hakkında bilgi ve tecrübe sahibi olmaları gerekmektedir (Küçükahmet, 1987: 22).

Preble ve Gordon (2011)'in yaptıkları araştırma göstermiştir ki; pozitif okul ikliminin gücü, okula duyulan güveni ve akademik başarıyı eş güdümlü olarak artırmaktadır. Akademik gelişimi sağlamanın ve sürdürmenin tek yolu, okul iklimi ve okuldaki öğrencilerin kültürünü geliştirmekten geçmektedir. Öğrenciler okulda kendilerini güvende hissetmedikçe, aidiyet duygusu olmadıkça ve öğrenci öğrenme sürecinde bir değer olduğunu hissetmedikçe, öğrencilerin potansiyellerini ortaya çıkararak başarılı olduklarını görmek mümkün olmayacaktır. Okullar uzun zamandan beri, akademik başarıyı, okuldaki şiddetten, öğrenci ilişkilerinden ve saygıdan ayrı tutmaktadırlar. Oysa Preble ve Gordon (2011)'in, ABD'deki çalışmaları öğrenmenin gelişmesi ve başarısının artması ile okulda saygının artması arasında çok sıkı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Okuldaki öğrenme ve öğretme ortamı çocuğun ihtiyaçlarını karşıladığı ve olumlu bir sınıf iklimi oluşturduğu ölçüde, çocuk kişisel özelliklerine uygun, zengin bir programla karşı karşıya gelecek, öğrenme süreçlerinde aktif katılım gösterecektir. Böyle bir okul ortamı da, çocuğu başarılı olmak konusunda destekleyecektir (Yavuzer, 2005: 159). Sarier (2016)'e göre akademik başarıda okulla ilgili faktörler; derse ilişkin tutum, okul kültürü, öğretmen davranışları ve okul müdürünün liderliğidir. Sonuç olarak okulun çeşitli özellikleri öğrencinin akademik başarısı üzerinde büyük etkiye sahiptir, ayrıca okul ortamında öğrencinin akademik başarısında okuldaki en etkili kişi olan öğretmenin yeri de oldukça önemlidir (Sarier, 2016: 11).

2.9.3.3.Öğretmen Faktörü

Okulda bilgi aktaran, eğitim ve öğrenim süreçlerini yöneten, sınıf içinde disiplini ve düzeni sağlayan en etkili kişi öğretmendir. Öğrencinin arkadaş grubunda uyumunu sağlamak, her bir öğrenciyi yaratıcı, mutlu, başarılı ve etkin bir kişi olmaya yönlendirmek, öğretmenin eğitimcilik becerisine, sevecenliğine ve anlayışına bağlıdır. Öğretmen okul faaliyetlerini her öğrencinin aktif olarak katılabileceği şekilde düzenlemeli, öğrencilerin liderlik, ilgi ve beceri alanlarının saptanmasına ortam hazırlamalıdır (Yavuzer, 2005: 159). Öğretmen aileden sonra öğrencinin toplumsallaşmasında en önemli etkiye sahip kişidir. Öğretmenin sınıf atmosferini öğrencilerin sosyalleşebileceği, kendini sınıfın önemli bir üyesi hissedeceği ve cesaretlenebileceği şekilde düzenlemesi önemlidir.

Öğretmen eğitimi planlama ve değerlendirme sürecinde neleri yapması gerektiğini iyi bilmelidir. Konular ile ilgili hedefleri hazırlarken, belirli terimlerle neyi kastettiğini bilmeli, anlamlı ve uygulamalıdır (Waugh ve Gronlund, 2013: 5). Mayo ve Donnelly (1995; akt. Uden ve Beaumont, 2006: 66), iyi bir öğretmenin sahip olduğu özellikler iki grupta özetlemektedir:

I. Eğitim süreçlerinin prosedürlerini adım adım oluşturabilme becerisi: İyi bir öğretmen tüm öğrencileri tartışmaya dahil eder ve tartışmada probleme odaklanmalarını sağlar, öğrencilere çatışmalardan sakınmaları için yardımcı olur, düşünceleri ve soruları cevaplamaları için onlara yeterli zaman verir.

II. Öğrencide düşünme ve bilişsel süreçleri güçlendirme becerisi: Öğretmen öğrencilerin hipotez kurlmaları, onları tecrübe etmeleri ve sorgulamaları için cesaretlendirerek problem çözme becerilerinin gelişmesine yardım eder.

Yukarıda belirtilen iki temel beceriye sahip öğretmenler, öğrencinin bilgi ve beceri edinmesinde ve akademik başarısının artmasında etkin rol oynayabilir.

Çocukların nasıl öğrendiğini anlamak için daha çok çalışma yapmak gerekir; ancak en iyi en etkili öğrenmenin öğrencinin bilginin alınmasında aktif katılımının sağlandığı durumlarda gerçekleştiğini gösteren yeterince kanıt vardır. Öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecindeki hayati rolü, farklı kültürlerin bilgi ve değerlerini uygun pedagojiyi kullanarak mantıklı bir bağlamda öğrenciye aktarmaktır. Öğrenme birinci elden tecrübeye dayanarak olursa, öğretmen belirli aktiviteleri yapılandırır, çocuklar araştırabilir ve deneyebilir. Dolayısıyla öğrenci bilgiyi içselleştirebilir ve bilginin transferini sağlayabilir. Ayrıca öğretmen dersi monoton bir şekilde anlatıp, kendisini aktif öğrenciyi pasif konuma koymamalıdır (Ada ve Baysal, 2005: 92). Okulda güç eğitilebilir çocukların ilerleme kaydetmesi için, teşviklerle öğrencilerin morali düzeltilmeli, öğrenci aktif duruma getirilmeli ve ona iyimserlik duygusu aşılanmalıdır.

Öğrencinin gerilim yaşamayıp kendini rahat hissetmesi, kendini evindeymiş bilen bir toplum insanına dönüştürülmesi zorunludur (Adler, 2014: 114). Bunları sağlamak için öğretmene büyük görev düşmektedir. Öğretmenlerin, öğrencilerin araştırmalarına, denemelerine ve eğitim-öğretim süreçlerine aktif katılımlarına

olanak sağlaması, teşviki, pozitif tutum sergilemesi, ona cesaret vermesi hayati bir öneme sahiptir.

Eğer öğrenci kendini öğretmene yakın hissederse, onunla dostluk ilişkisi kurarsa derste kendini göstermeye ve çalışmalarıyla öğretmenin takdirini kazanmaya çalışır (Adler, 2014: 131). İyi öğretmenler, öğrencilerin kendilerini stresli, tehdit altında, güvensiz veya sinirli hissettiklerinde, öğrenmenin muhtemelen en az düzeyde olacağını anlamışlardır. Her öğretmen, güven ve ait olma duygusu için temel ihtiyaçları karşılamanın önemini kavramıştır (Maslow, 1968, akt.:Preble ve Gordon, 2011: 1). Dolayısıyla temel ihtiyaçları karşılanmamış ve kendini güvende hissetmeyen, sınıfa ait olduğunu ve o ortamda değerli olduğunu hissedemeyen bir öğrencinin başarılı olmasını beklemek oldukça güç olacaktır.

Ayrıca öğrencilerin imla konusundaki başarısızlıkları da görsel ya da işitsel tiplerden birine mensup olmaktan kaynaklanır. Görsel tipler gördüklerini belleklerine daha iyi işler ve buna önem verirken; işitsel tipler bir şeyi nasıl işitiyorsa öyle yazmaktadır (Adler, 2014: 126). Öğretmenin öğrencinin hangi kişilik tipinde olduğunu, öğrencinin kişilik özelliklerinden kaynaklanan başarısızlığının nedenlerini gerçekçi şekilde anlayıp değerlendirmesi önemli bir husustur.

Çocuklara kendi kuralları ve anlam dünyaları ile yaklaşabilmek, onlarla bu şekilde konuşabilmek bir sanattır. Çocuklar konuşurken nadiren kendilerini doğrudan ifade ederler. Bu durumda öğretmenin çocuğun kendini ifade etmesine olanak sağlayacak şekilde eğitim ortamını düzenlemesi, çocuğun dolaylı mesajlarını anlayabilecek bilgi ve beceriye sahip olması önemli olmaktadır. Öğretmenin gerekirse drama benzeri etkinliklerle öğrencinin kendini ifade etmesini sağlayacak etkinlikler uygulaması; ayrıca sevgiye, saygıya, hoşgörüye dayalı, güven duygusu veren olumlu sınıf iklimi oluşturarak, öğrencilerin kendilerini sınıfın önemli bir parçası olarak görmelerini sağlaması önemlidir.

Çocukların benlik saygısı, mesleki istekleri ve etkinlikler ile ilgili duyguları, erken eğilimler veya tutumlardan yavaş yavaş ortaya çıkabilir. Bu nedenle öğretmen öğrencilerin duygu ve eğilimleri konusunda daha dikkatli olmalı, aileleri de aydınlatmalı; onlara çocukların başarısızlıklarına olumsuz tepki göstermeleri yerine, çözüm odaklı olmalarının önemini anlatmalıdır (Yavuzer, 2005: 160). Çocuklar bazı hususlarda sorumlu tutulamadıkları için daha güçlüdürler. Bu yüzden onlarla bir

savaşa girilmemelidir (Adler, 2004: 300). Aileler ve öğretmenler öğrenciyle savaştıkları yerine, onun yanında olduğunu öğrenciye hissettirmeli, yapıcı olmalı ve olumlu bir atmosfer yaratmalıdır.

Öğretmen sınıf içinde her öğrenciye eşit ve adil davranmaya itina göstermelidir. Eğer öğrenciler sınıfta bazı arkadaşlarına daha toleranslı davranıldığını hissederseniz dolaylı olarak veya doğrudan öğretmene tepki gösterebilirler. Öğretmen öğrenciye model olmalı, öğrenciden beklediği davranışı önce kendisi yapmalıdır (Ada ve Baysal, 2009: 92).

Ayrıca öğrencilerin başarılı bir okul yaşamı geçirebilmesi, etkili ve verimli ders çalışma ve öğrenme yöntemlerini kullanmasını bilmesi de öğretmene bağlıdır. Öğrencilerin kullandıkları çalışma yöntemleri, motivasyon ve alışkanlıklar başarı üzerinde etkili olmaktadır. Öğrenciye başarılı çalışma yöntem ve alışkanlıkları ne kadar erken kazandırılırsa, çocuk o oranda başarılı ve mutlu olur. Etkili ders çalışma ve öğrenme için gerekli tutum ve alışkanlıklar öğrenilebilen davranışlardır (Ada ve Baysal, 2009: 90). Öğretmenin bu tutum ve davranışları öğrencilerine kazandırması başarı sağlanmasında oldukça önemlidir.

Öğretmenin kişiliğini, tutumları, davranışları, ihtiyaçları, değerleri, ilgileri ve benzeri kişilik özellikleri meydana getirir. Öğretmenlerin kişiliklerini oluşturan özellikler öğrenciler üzerinde etkili olmaktadır. Değişik bireysel özellikleri olan öğretmenlerin, öğrencilerini çeşitli şekillerde etkiledikleri ile ilgili çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Öğretmenlerin öğrencileri en çok etkileyen kişilik özelliklerinden biri tutumlarıdır. Öğretmenin bir olaya, duruma veya herhangi bir eşyaya karşı tutumları öğrencileri etkilemektedir. Özellikle de öğrencilere ve çalışmalara karşı tutumları öğrencilerin hem öğrenmesini hem de kişiliğini geniş ölçüde etkilemektedir (Küçükahmet, 1998: 150-151).

Sonuç olarak iyi bir öğretmen önce davranışlarında olgun, tutarlı ve dengeli olmalıdır. Olaylara veya durumlara verdiği tepkiler öğrenciler için şaşırtıcı veya korkutucu olmamalıdır. Bilgi aktarıcı kişi olmaktan öte, çocuğun öğrenme, araştırma ve incelemesine rehberlik etmelidir. Sınıfta demokratik bir çalışma ortamı sağlamalı ve çocuklara sorumluluk vermelidir. Öğretmen öğrencileri beceri ve kişilik özellikleriyle ayrı ayrı tanıyabilmeli, öğretimlerini ona göre düzenlemelidir. Öğrencilerin yetersiz yönlerini vurgulamak yerine onları başarılarıyla ön plana

çıkartıp, yüreklendirmelidir. İyi öğretmen her şeyden önce öğrencinin ruh sağlığının eğitimdeki önemini kavramıştır. Bu açıdan sınıftaki öğrencileri yarışa itmez. Başarılı bir iki öğrenciyi erişilemez bir örnek olarak ön plana çıkarmaz, başarısız olanı da destekler ve gelişme sağladıkça över. Öğrencilerin başarısızlık nedenlerini düşünür, araştırır ve aile ile iş birliği yapar (Yörükoğlu, 1998: 81).

Çocuğun akranlarıyla etkileşimi de sosyal gelişimini ve başarı durumunu etkileyebilir. Aşağıda akademik başarıda akran faktörü ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

2.9.3.4. Akran Faktörü

Okula başlama, yeni bir dünyanın başlangıcı olmasından dolayı, çocukta değişik tavır ve davranışların oluşmasına neden olur. Çocuk okula başladığında sosyalleşmek için en büyük ilgiyi arkadaş grubundan görür (Yavuzer, 2005: 227-228). İnsan toplumsallık duygusu ile gelişir (Adler, 2014: 113). Çocuk ilkököl döneminde arkadaş ortamında sosyalleşmeyi başarıyorsa, yeri geldiğinde bir grubun üyesi, hatta lideri olabiliyorsa, bu durum çocuğun özgüvenini ve dolayısıyla akademik başarısını etkileyebilecektir.

Akademik başarının sağlanmasında akran grupları ile iletişim de önemli rol oynamaktadır. Preble ve Gordon (2011: 4-5)'a göre şiddetin olduğu, etkili bir iletişimin olmadığı, öğrencinin kendini güvende hissetmediği bir okul ortamında, öğrenciden eğitime saygı duymasını, akademik başarı göstermesini beklemek olanaksızdır; ayrıca öğrenme, öğrencinin kendini güvende ve değerli hissetmediği, tehdidin olduğu bir çevrede, düşmanlığın olduğu bir ortamda başarılamaz.

Preble and Knowles (2011, akt.:Preble And Gordon, 2011: 12) ilkököl öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada neredeyse öğrencilerin %20'sinin fiziksel ve duygusal olarak okulda kendilerini güvende hissetmediklerini ve yine aynı orandaki öğrenciler okullarda kendilerine yardım edebilecek hiçbir yetişkinin olmadığını belirtmişlerdir. Bu demektir ki, öğrencilerin büyük çoğunluğu kendini okul ortamında güvensiz hissediyor ve kendi sorunları ile kendileri baş etmek zorunda kalıyorlar. Öğrencinin kendini güvende hissetmediği bir ortamda başarı göstermesini beklemek de pek gerçekçi bir hedef değildir. Mengi'nin (2011) yaptığı araştırmada da ortaöğretim öğrencilerinin aile, öğretmen ve arkadaştan aldığı sosyal destek

yükseldikçe okula olan bağlılığının arttığı sonucuna varmıştır. Dolayısıyla okulda akran grupları arasında saygı, sevgi, dayanışma ve yardımlaşma gibi duyguların oluşturulması, öğrencinin okulda akran grupları arasında kendini mutlu, rahat ve güvende hissetmesi onun duygusal durumunu, okula ve eğitime karşı pozitif düşünceler geliştirmesini ve akademik başarısını da etkileyebilecek faktörlerdendir.

2.10. İlgili Araştırmalar

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte hayatımıza giren bilgisayarların eğitim alanında kullanılmaya başlanmasından bu yana pek çok bilim adamı, eğitimci çeşitli görüşler öne sürmüş ve farklı araştırmalar yapmışlardır.

Kulik ve arkadaşları (1980), yaptıkları 59 birbirinden bağımsız çalışmada, bilgisayarla yapılan öğretimin etkinliğini ortaya çıkarmışlardır. Bu çalışmalarda, aynı zamanda bilgisayarla öğretim gören öğrencilerin öğretilen konulara olan ilgilerinin arttığı , öğrenci başarısının yükseldiği saptanmıştır (Coşkun, 1990).

Liao (2007), “Tayvan’da Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrencilerin Başarıları Üzerindeki Etkisi: Bir Meta Analiz” adlı araştırmasında bilgisayar destekli öğretim ile geleneksel öğretim yönteminin öğrenci başarıları üzerindeki etkilerini karşılaştırmıştır. Araştırma sonucuna göre, Tayvan’da bilgisayar destekli öğretim, geleneksel öğretimden daha etkilidir.

Bohlin (1994), yetişkin motivasyonu uygulaması çalışmasında, bilgisayar destekli öğretim yöntemi, yetişkin öğrenci için fiziksel ve psikolojik yönden rahatlatıcı, ilgi çekici ve özendirici bir ortam sağlamakta ve öğrencinin motivasyonunu güçlendirmekte olduğu sonucuna ulaşmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu kısımda çalışmanın modeli, evreni ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin bir araya getirilmesinde izlenen yol, verilerin analiz edilmesinde ve yorumlanmasında kullanılan istatistiksel yöntemler açıklanmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada öğrencilerin teknolojiyi kullanma düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelendiği için bu çalışma ilişkisel tarama modelinde nicel bir araştırmadır. Eğitim araştırmalarında değişkenler arasındaki ilişkileri tespit etmek ve olası bulguları ön görebilmek amacıyla ilişkisel araştırmadan yararlanılır (Tekbıyık, 2015, s. 101). Bu çalışma öncelikli olarak ilişkisel desene uygun olarak tasarlanmıştır. Bununla beraber gruplar arası farklılıklar belirlenmeye çalışıldığı için ayrıca nedensel araştırma desenine de uygundur (Fraenkel ve Wallen, 2000).

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın ana evrenini, İstanbul Küçükçekmece’de yer alan MEB’e bağlı okullar arasından seçilen Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Liselerinde eğitim görmekte olan öğrenciler meydana getirmektedir. İlçe sınırlarında 5 Anadolu İmam Hatip Lisesi, 11 Anadolu Lisesi, 14 Anadolu Meslek ve Teknik Lise olmak üzere toplamda 30 lise bulunmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılması zor olduğundan çalışmada örneklem seçimine gidilmiştir. Örneklem seçiminde küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi ” Küme örnekleme, tanımlanan ana kütle hacmi çok büyük, birimlerin geniş coğrafi alana yayılmış olması ve bu birimlerle ilgili güncel bir çerçevenin bulunmaması veya bir liste oluşturmanın hem masraflı hem de çok zaman alacak olması durumunda başvurulması gereken bir örnekleme tekniğidir. Birden fazla kütle birimi içeren örneklem birimlerinin örnekleme çekilmesi şeklinde uygulanan yöntem” biçiminde ifade edilir (Karasar, 2007: 115). Birincil birimlere ayrılan ana kütlelerden tesadüfi olarak seçilen belirli sayıda birincil birimlere ait tüm ikincil birimlerin gözlenmesi ile yapılan kademeli örnekleme türüdür. Bu örnekleme de birincil birimler içindeki tüm birimler incelenir.

Bu amaçla çalışmada, İstanbul ilinin Küçükçekmece ilçesinde yer alan MEB'e bağlı liseler bir küme olarak düşünülmüştür. Bu doğrultuda İstanbul ilinin Küçükçekmece ilçesinde yer alan MEB'e bağlı liselerin toplu bir şekilde listesi oluşturularak, bu listeden yansızlık kuralına göre, 3 farklı türdeki okuldan birer tane olmak üzere toplam 3 lise belirlenmiştir.

Çalışma kapsamında ele alınan öğrencilerden oluşan genel evren, çalışma evreni ve örneklem sayılarını aşağıdaki gibi belirtmek mümkündür;

Tablo 3.2.1. Genel Evren

Okullar	Genel Evren	Çalışma Evreni	Örneklem
Anadolu Lisesi	10852	1557	161
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	16242	1015	77
Anadolu İmam Hatip Lisesi	4632	933	64
Toplam	31726	3505	302

Tablo 3.2.1 incelendiğinde 3505 öğrenciden 500 tanesine ölçeğin ulaştırıldığı ve geri dönen 355 ölçekten 302 adedinin analize değer bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre örneklem evreni temsil edecek niteliktedir.

3.3.Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veriler ölçek yöntemine başvurularak toplanılmıştır. Ölçekler Milli Eğitim Bakanlığına ait okullarda öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Çalışma kapsamında belirlenen okullara 500 adet ölçek gönderilmiş olup 355 adet ölçek toplanmıştır. Toplanan ölçeklerden 53 adet hatalı ve eksik ölçek olup 302 adet ölçek analiz edilmiştir. Verilerin toplanabilmesi için İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. Söz konusu izin belgesi Ek-4'tedir. Çalışmaya dahil olan öğrencilerin tercihinde gönüllük esasına göre hareket edilmiştir.

Öğrencilerin akademik başarıları Milli Eğitim Bakanlığından alınan izin belgeleri çerçevesinde çalışma için belirlenen 3 okula gidilerek okul idarelerinden not dökümleri alınmıştır.

Puan değerleri ve dereceleri Milli Eğitim Bakanlığı'nın 28/10/2016 tarihli Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğine göre aşağıdaki tabloda belirtilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliği ,2016 : 20).

Tablo 3.3.1 Puan Değerleri ve Dereceleri

Puan	5'lik Sistem	Derece
85,00-100	5	Pekiyi
70,00-84,99	4	İyi
60,00-69,99	3	Orta
50,00-59,99	2	Geçer
0-49,99	1	Geçmez

Tablo 3.3.1. 'de puan değerleri ve dereceleri incelendiğinde; 85.0-100 puan aralığının 5 – Pekiyi, 70.0-84.99 puan aralığının 4-İyi, 60.0-69.99 puan aralığının 3-Orta , 50.0-59.99 puan aralığının 2- Geçer, 0-49.99 puan aralığının 1- Geçmez değerlerine karşılık geldiği anlaşılmaktadır.

3.4 Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama araçlarını, araştırmanın amacı ve yöntemine uygun “Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Ölçeği “ oluşturmaktadır.

3.4.1 Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Ölçeği

Bu çalışmada, Özmuşul (2011) tarafından geliştirilen 18 sorudan ve beş alt boyuttan oluşan 4'lü likert tipinde olan “Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Ölçeği” kullanılmıştır. Bu bağlamda öncelikle öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri bazı demografik değişkenlere göre ele alınmış, sonrasında öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki ortaya konulmuştur.

Öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan ölçeğin güvenilirlik analizi sonuçları aşağıdaki tabloda ifade edilmiştir.

Tablo 3.4.1.1. Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Ölçeği Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Cronbach's Alpha	Standartlaştırılmış Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
0.848	0.846	18

Tablo 3.4.1.1'de verilen güvenilirlik analizi sonuçlarına göre Cronbach's Alpha (R) katsayısı 0.848 olarak elde edilmiştir. Güvenilirlik katsayısı (Cranbach's Alpha Değeri), .00 ile 1.00 arası bir değer alır. Katsayı 1.00'a yaklaştıkça verilerin

güvenilirliği yüksek; 0.00'a yaklaştıkça verilerin güvenilirliği düşük olarak yorumlanmaktadır (Gürses, 2006). Bu durumda analiz kapsamında kullanılan ölçeğin güvenilir olduğunu söylemek mümkündür.

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin skewness ve kurtosis değerleri belirlendi. Bu analize ilişkin sonuçlar tablo 3.4.1 2.'de verilmiştir.

Tablo 3.4.1.2. Verilere İlişkin Normallik Analizi Sonuçları

Ölçekler	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Başarı Düzeyi	-1.342	1.145
Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi	-.370	-.725

Tablo 3.4.1.2 incelendiğinde verilerin normal dağıldığı anlaşılmaktadır. Ölçeklerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1.5 ile -1.5 aralığında yer alması, normal dağılım gösterdiğini ifade etmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013'ten; akt., Kütük, 2018). Bu sebeple verilere ilişkin parametrik analizlerin yapılmasına karar verilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizi IBM SPSS 25.0 paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öncelikle katılımcı öğrencilerin frekans ve yüzde dağılımları belirlenmiştir. Lise öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerinin cinsiyete ve sınıf kademelerine göre farklılık bulunup bulunmadığının tespit edilmesi amacıyla bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Lise öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerinin sınıf düzeylerine göre farklılık göstermesine ilişkin One Way ANOVA testi yapılmıştır.

Öğrencilerin akademik başarıları ile bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ait bilgiler aşağıdaki gibidir.

Tablo 3.5.1. Demografik Özellikler

Cinsiyet	f	%
Kadın	139	46
Erkek	163	54
Toplam	302	100.0
Sınıf	f	%
9. Sınıf	126	41.7
10. Sınıf	23	7.6
11. Sınıf	106	35.1
12. Sınıf	47	15.6
Toplam	302	100.0
Cep Telefonu	f	%
Hayır	38	12.6
Evet	264	87.4
Toplam	302	100.0
Sosyal Medya	f	%
Hayır	70	23.2
Evet	232	76.8
Toplam	302	100.0
Kullanım Süresi	f	%
4-7 Saat Arası	302	100.0
Toplam	302	100

Tablo 3.5.1'e göre çalışmaya katılan öğrencilerin %46'sı kadın ve %54'ü erkek; %41.7'si 9. sınıf, 7.6'sı 10. sınıf, %35.1'i 11. sınıf ve %15.6'sı 12. sınıf öğrencisi; %12.6'sı cep telefonu kullanmıyor ve %87.4'ü cep telefonu kullanıyor; %23.2'si sosyal medya hesabı kullanmıyorken %76.8'i sosyal medya hesabı kullanıyor; %100 'ü ise 4-7 saat arası sosyal medya kullandığını belirtmiştir. En az 4 en fazla 7 saat kullandıklarını belirtmişlerdir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1.Araştırmanın Alt Problemine İlişkin Bulgular

4.1.1.Birinci alt problem: Öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri nedir?

Çalışmaya katılan öğrencilere ait bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri Tablo 4.1.1.1’de gösterildiği gibidir.

Tablo 4.1.1.1. Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeylerine ilişkin analiz sonuçları

	N	\bar{x}
Kullanım Düzeyi	302	2.68
Toplam	302	2.68

Tablo 4.1.1.1’ deki veriler incelendiğinde öğrencilerin bilişim teknolojilerini “genelde” düzeyinde ($\bar{x}= 2.68$) kullandıkları anlaşılmaktadır.

4.1.2.İkinci alt problem: Öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri cinsiyete, cep telefonu olup olmasına sosyal medya kullanıp kullanmamasına ve sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

a) Cinsiyete göre öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerine ait sonuçlar Tablo 4.1.2.1’deki gibidir.

Tablo 4.1.2.1. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeylerine ilişkin t-test analizi sonuçları

	N	\bar{x}	Ss.	t	df	p
Kadın	139	2.63	0.57	-0.38	300	0.70
Erkek	163	2.72	0.57			
Toplam	302	2.68	0.57			

Tablo 4.1.2.1’ deki veriler incelendiğinde öğrencilerin bilişim teknolojilerini genelde ($\bar{x}= 2.68$) kullandıkları, kullanım düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık ($p>0.05$) göstermediği anlaşılmaktadır.

b) Cep telefonu olup olmamasına göre öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerine ait sonuçlar Tablo 4.1.2.2’deki gibidir.

Tablo 4.1.2.2. Cep Telefonu Kullanmalarına Göre Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeylerine ilişkin t-test analizi sonuçları

	N	\bar{x}	Ss.	t	df	p
Hayır	38	2.72	0.62	-1.76	300	0.079
Evet	264	2.67	0.56			
Toplam	302	2.68	0.57			

Tablo 4.1.2.2’deki veriler incelendiğinde öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeylerinin cep telefonu olup olmamasına göre anlamlı bir farklılık ($p>0.05$) göstermediği anlaşılmaktadır.

c) Sosyal medya kullanmalarına göre öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerine ait sonuçlar Tablo 4.1.2.3’teki gibidir.

Tablo 4.1.2.3. Sosyal Medya Kullanmalarına Göre Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeylerine ilişkin t-test analizi sonuçları

	N	\bar{x}	Ss.	t	df	p
Hayır	70	2.71	0.58	2.46	300	0.86
Evet	232	2.67	0.57			
Toplam	302	2.68	0.57			

Tablo 4.1.2.3’teki veriler incelendiğinde öğrencilerin bilişim teknoloji kullanım düzeylerinin sosyal medya kullanmalarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0.05$) anlaşılmaktadır.

d) Sınıf düzeylerine göre öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerine ait sonuçlar Tablo 4.1.2.4’teki gibidir.

Tablo 4.1.2.4. Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri Sınıf Düzeylerine Göre one way analizi sonuçları

	N	\bar{x}	Ss.	F	p
9. sınıf	126	2.71	0.57		
10. sınıf	23	2.92	0.44		
11. sınıf	106	2.55	0.58	3.64	0.013
12. sınıf	47	2.77	0.55		
Toplam	302	2.68	0.57		

Tablo 4.1.2.4 ‘teki veriler incelendiğinde öğrencilerin bilişim teknoloji kullanım düzeylerinin sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p < 0.05$) anlaşılmaktadır. Bu farklılığın hangi sınıf düzeyinden kaynaklandığını belirlemek amacıyla scheffe testi yapılır. Ancak bu testle farklılık belirlenemediği için LSD testi uygulanmıştır. LSD testi sonuçları Tablo 4.1.2.5’te verilmiştir.

Tablo 4.1.2.5. Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri Sınıf Düzeylerine Göre Farklılığa İlişkin LSD Analizi Sonuçları

		Ortalama farklar	Ss.	p
	10. sınıf	-0.27	0.12	0.10
	11. sınıf	0.15	0.74	0.03*
9. sınıf ($\bar{x}=271$)	12. sınıf	-0.05	0.09	0.55
	9. sınıf	0.20	0.12	0.10
	11. sınıf	0.36	0.13	0.005*
10. sınıf ($\bar{x}=292$)	12. sınıf	0.15	0.14	0.29
	9. sınıf	-0.15	0.07	0.035*
	10. sınıf	-0.36	0.13	0.005*
11. sınıf ($\bar{x}=255$)	12. sınıf	-0.21	0.09	0.031*
	9. sınıf	-0.05	0.09	0.55
	10. sınıf	-0.15	0.14	0.29
12. sınıf ($\bar{x}=277$)	11. sınıf	0.21	0.09	0.03*

Tablo 4.1.2.5’teki veriler incelendiğinde öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerinin sınıf düzeylerine göre farklılığın 9. sınıflarla ($\bar{x} = 2.71$) 11 sınıflar ($\bar{x} = 2.55$) arasında, 10. Sınıflarla ($\bar{x} = 2.92$) 11. Sınıflar ($\bar{x} = 2.55$) ,11. Sınıflarla ($\bar{x} = 2.77$) 12. Sınıflar arasında meydana geldiği görülmektedir. Buna göre 9.,10. ve 12. Sınıfların bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin 11. Sınıflara göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

4.1.3. Üçüncü alt problem: Öğrencilerin başarı düzeyleri nedir?

Çalışmaya katılan öğrencilere ait başarı düzeyleri Tablo 4.1.3.1’de gösterildiği gibidir.

Tablo 4.1.3.1 Öğrencilerin Başarı Düzeylerine ilişkin Betimsel Analiz Sonuçları

	\bar{x}	N	Ss.
Başarı düzeyi	3.42	302	1.01

Tablo 4.1.3.1’deki Veriler incelendiğinde Milli Eğitim Bakanlığı’nın Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde belirlenen kriterlerle karşılaştırıldığında öğrencilerin başarı düzeylerinin orta ($\bar{x} = 3.42$) seviyede olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1.3.2. Öğrencilerin Başarı Düzeylerine Göre Dağılımı

	N	%
Geçmez	34	11.3
Geçer	2	0.7
Orta	80	26.5
İyi	173	57.3
Pekiyi	13	4.3
Toplam	302	100.0

Tablo 4.1.3.2’ de öğrencilerin başarı düzeyleri detaylı incelendiğinde öğrencilerin %11.3’ünün başarı düzeyinin ‘Geçmez’ seviyesinde; %0.7’sinin ‘Geçer’ seviyesinde; %26.5’inin ‘Orta’ seviyede; %57.3’ünün ‘İyi’ seviyede ve %4.3’ünün ise ‘Pekiyi’ seviyesinde olduğu görülmektedir.

4.1.4. Dördüncü alt problem: Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri cinsiyete, sınıf düzeyi, cep telefonu olup olmaması ve sosyal medya kullanıp kullanmamasına göre farklılaşmakta mıdır?

a) Cinsiyete göre öğrencilerin akademik başarı düzeylerine ait sonuçlar Tablo 4.1.4.1’deki gibidir.

Tablo 4.1.4.1 Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeylerine ilişkin t-test analizi sonuçları

	N	\bar{x}	Ss.	t	df	p
Kadın	139	3.40	1.06	-0.385	300	0.70
Erkek	163	3.44	0.96			
Toplam	302	3.42	1.01			

Tablo 4.1.4.1'deki veriler incelendiğinde öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık ($p>0.05$) göstermediği anlaşılmaktadır.

b) Cep telefonu olup olmamasına göre öğrencilerin akademik başarı düzeylerine ait sonuçlar Tablo 4.1.4.2'deki gibidir.

Tablo 4.1.4.2. Cep Telefonu Olup Olmamasına Göre Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeylerine İlişkin t-test analizi sonuçları

	N	\bar{x}	Ss.	t	df	p
Hayır	38	3.15	1.32	-1.761	300	0.07
Evet	264	3.46	0.95			
Toplam	302	3.42	1.01			

Tablo 4.1.4.2'deki veriler incelendiğinde öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin cep telefonu olup olmamasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p>0.05$) anlaşılmaktadır.

c) Sosyal medya kullanmalarına göre öğrencilerin akademik başarı düzeylerine ait sonuçlar Tablo 4.1.4.3'teki gibidir.

Tablo 4.1.4.3. Sosyal Medya Kullanmalarına Göre Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeylerine İlişkin t-test analizi sonuçları

	N	\bar{x}	Ss.	t	df	p
Hayır	70	3.68	0.84	2.46	300	0.01
Evet	232	3.34	1.04			
Toplam	302	3.42	1.01			

Tablo 4.1.4.3'teki veriler incelendiğinde öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin sosyal medya kullanımlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p<0.05$) anlaşılmaktadır. Buna göre sosyal medya kullanmayan öğrencilerin ($\bar{x} = 3.68$) kullanan öğrencilere ($\bar{x} = 3.34$) göre akademik açıdan daha başarılı olduğu anlaşılmaktadır.

d) Sınıf düzeylerine göre öğrencilerin akademik başarı düzeylerine ait sonuçlar Tablo 4.1.4.4'teki gibidir.

Tablo 4.1.4.4.Sınıf Düzeylerine Göre Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeylerine ilişkin one way anova analizi sonuçları

	N	\bar{x}	Ss.	F	p
9. sınıf	126	3.43	0.97		
10. sınıf	23	4.00	0.42		
11. sınıf	106	3.35	1.07	3,03	0,03
12. sınıf	47	3.27	1.07		
Toplam	302	3.42	1.01		

Tablo 4.1.4.4 incelendiğinde öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu ($p < 0.05$) görülmektedir. Bu farklılığın hangi sınıf düzeyinden kaynaklandığını belirlemek amacıyla Scheffe testi yapılmıştır. Yapılan Scheffe testi sonuçları Tablo 4.1.4.5'te ifade edildiği gibidir.

Tablo 4.1.4.5. Gruplar Arası Farklılığa İlişkin Scheffe Testi

	Ortalama Farkları	S.h	p	
10. sınıf	-0.56	0.22	0.10	
11. sınıf	0.07	0.13	0.95	
9. sınıf ($\bar{x}=3.43$)	12. sınıf	0.15	0.17	0.83
9. sınıf	0.56	.22	0.10	
11. sınıf	-.64	.23	0.05	
10. sınıf ($\bar{x}=4.00$)	12. sınıf	.72*	.25	0.04*
9. sınıf	-0.07	0.13	0.95	
10. sınıf	-.64*	0.23	0.05	
11. sınıf ($\bar{x}=3.35$)	12. sınıf	0.08	0.17	0.97
9. sınıf	-0.15	0.17	0.83	
10. sınıf	-.72*	0.25	0.04*	
12. sınıf ($\bar{x}=3.27$)	11. sınıf	-0.08	0.17	0.97

Tablo 4.1.4.5 incelendiğinde öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin sınıf düzeylerine göre farklılığın 10. Sınıflar ($\bar{x} = 4.00$) ve 12 sınıflar ($\bar{x} = 3.27$) arasında meydana geldiği görülmektedir. Buna göre 10. Sınıfların başarı düzeylerinin 12. Sınıflara göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

4.1.5. Beşinci alt problem: Öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 4.1.5.1 Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Correlation Analizi

		Akademik Başarı Düzeyi	Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi
Akademik Başarı Düzeyi	r	1	0.08
	P		0.15
	N	302	302
Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi	r	0.08	1
	p	0.15	
	N	302	302

Öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ile akademik başarıları arasında ilişkiyi tespit etmek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 4.1.5.1 'deki veriler incelendiğinde öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ile akademik başarıları arasında anlamlı ilişki olmadığı ($r = 0.08$, $p = 0.15$) görülmüştür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada elde edilen verilerin analizlerine göre:

5.1.1. Alt Problem 1: Öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri nedir?

Öğrencilerin bilişim teknolojilerini “genelde” düzeyinde kullandıkları görülmektedir. Yıldırım (2013) yapmış olduğu araştırmada Öğrencilerin teknoloji tabanlı ürünlerini, bilgi kaynağı oluşturmak için internet ortamında yayınlama konusunda orta düzey becerilere sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2010 yılı Nisan ayı içerisinde gerçekleştirilen Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre hanelerin %41.6’sı internet erişim imkânına sahiptir. (Türkiye İstatistik Kurumu , 2010).

5.1.2. Alt Problem 2: Öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanım düzeyleri cinsiyete, cep telefonu olup olmamasına sosyal medya kullanıp kullanmamasına ve sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

Cinsiyete göre; Öğrencilerin bilişim teknoloji kullanım düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Kız öğrencilerin bilişim teknolojilerini oyun-eğlence amaçlı kullanma düzeylerinin erkek öğrencilerden düşük olduğu görülmektedir. Cai, Fan ve Du (2017) yapmış oldukları meta-analiz araştırmalarında cinsiyete göre öğrencilerin eğitimde teknolojiye ulaşım, kullanım ve davranışlarına ilişkin daha çok araştırma gerçekleştirildiğini fakat bu araştırmaların bu konuda farklı neticelere eriştiğini belirtmişlerdir. Lisans öğrencileriyle gerçekleştirilen bir araştırmada Akın ve Baştuğ (2005) bilişim teknolojilerinden faydalanmada erkek öğrenciler lehine anlamlı fark elde etmiştir. Gerçekleştirilen araştırmaların birçoğunda bilişim teknolojileri kullanımında genel olarak erkeklerin lehine neticeler elde edilse de erkek ve kadınların arasında bu fark kapanmaya başlamaktadır. Dünya genelinde UNICEF,

Türkiye’de MEB gibi kuruluşların ya da çoğu sivil toplum kuruluşunun kadın öğrencilerin eğitime kazandırılması ve teknoloji kullanımını çoğaltmaya ilişkin araştırmaları da bu farkın kapanmasında önem arz etmektedir. Güncel bir araştırmada Verma ve Dahiya (2016) cinsiyetin bilişim teknolojilerine ilişkin farkındalık yaratmada önemli bir farklılığa neden olmadığı bulgusu elde edilmiştir. Teknolojiye ulaşma ve kullanma toplumun ve hayatın bütün alanlarında yaygın hale geldikçe ve bilhassa eğitim alanında teknoloji kullanımı yükseldikçe kadınların bu teknolojileri daha çok kullandıkları ve cinsiyet farklılığının düştüğü sonucuna ulaşılmıştır (Buccherivd., 2011; Cai, Fan ve Du, 2017; Tsai ve Lin, 2013).

TÜİK’in 2017 senesinde gerçekleştirdiği Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması’nda erkeklerin kadınlardan daha çok internet kullandığı belirlenmiştir (TÜİK, 2017).

Cep telefonu olup olmamasına göre; Öğrencilerin bilişim teknoloji kullanım düzeyleri cep telefonu kullanmaları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Bu bulguyu destekler nitelikte Woodcock (2012) araştırmasında öğrencilerin akıllı cep telefonlarının öğrenmeyi destekleyecek niteliklerinin farkında olmadıkları ve eğitim-öğretime yönelik uygulamalardan faydalanmadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Toruk (2008) iletişim araçları ve sosyal medya platformlarının günlük yaşamın önemli bir unsuru durumuna ulaştığını dile getirmiştir. Öğrencilerin 177 (%51,3)’sinin cep telefonunu iletişim amacıyla kullandığı bulgusundan da yola çıkarak cep telefonlarının sosyal medya platformları aracılığı ile daha çok iletişim amaçlı kullanıldığı ifade edilmiştir.

Sosyal medya kullanmalarına göre; Öğrencilerin bilişim teknoloji kullanım düzeyleri sosyal medya kullanmaları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu sonuç ile literatürde yapılan birtakım çalışmalar örtüşmemektedir. Sosyal paylaşım sitelerinin olumlu ya da olumsuz etkileri bulunsa da bireyler arasında popülerliği gün geçtikçe yükselmektedir (Öztürk ve Akgün, 2012). Instagramda genel olarak fotoğraf paylaşarak bireyler kendine ilişkin paylaşımlarda bulunmaktadır. Doleck vd. (2017) üniversite öğrencileri hakkında

gerçekleştirdiği araştırmasında Instagram kullanımının kişilerin kendini açıklamada etkili olduğunu belirtmiştir.

Sınıf düzeyine göre: Öğrencilerin bilişim teknoloji kullanım düzeyleri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre 9.,10. ve 12. Sınıfların bilişim teknolojileri kullanım düzeyinin 11. Sınıflara göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuç ile literatürde yapılan birtakım çalışmalar örtüşmemektedir.

Çetin vd. (2018) araştırmasında öğrencilerin bilişim teknolojilerinden yararlanma düzeyleri cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre ele alınmış, ancak gerek cinsiyet, gerekse sınıf düzeyi açısından gruplar arasında farklılık saptamamışlardır. Hussain ve Griffiths (2009) oyun oynama hedefiyle internette geçirilen sürecin çoğaldığını belirtmişlerdir. Chou ve Ting (2003) ise yeni teknolojileri daha çok kullanma meyilinin online oyunları oynamayı yükselttiğini belirtmişlerdir. Bugünün iletişim alanlarının ve sanal oyunların yükselmesi sebebiyle öğrenciler internette normalden çok vakit harcamakta bu durumda başta sağlık alanında olmak üzere çoğu probleme neden olmaktadır (Kerber, 2005). Gökçearslan ve Günbatır (2012) araştırmasında günde üç saatten çok internette zaman geçiren öğrencilerin internet bağımlılık puanlarının diğerlerine göre daha çok olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. İnternette daha çok vakit harcayan kişilerin oyun oynama meyillerinin yükseldiği ve internet bağımlılığı geliştirdikleri görülmüştür (Kuss ve Griffiths, 2012).

5.1.3. Alt Problem 3: Öğrencilerin başarı düzeyleri nedir?

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğine göre öğrencilerin başarı düzeylerinin orta seviyede olduğu görülmektedir.

5.1.4. Alt Problem 4: Öğrencilerin başarı düzeyleri sınıf düzeyi, cinsiyete, telefonu olup olmaması ve sosyal medya kullanıp kullanmamasına göre farklılaşmakta mıdır?

Cinsiyete göre; Öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Yapılan literatür taramasında böyle bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Cep telefonu olup olmamasına göre öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin cep telefonu kullanmalarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Yapılan literatür taramasında böyle bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Sosyal medya kullanmalarına göre; Öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin sosyal medya kullanımlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Sosyal medya kullanmayan öğrencilerin akademik başarılarının, sosyal medya kullanan öğrencilerin akademik başarılarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunun sebebi sosyal medya kullanmayan öğrencilerin zamanlarını daha çok derse ayırmış olmaları olabilir. Bu sonuç ile literatürde yapılan birtakım çalışmalar örtüşmemektedir.

Kelleci Öztürk ve Tetik (2015) sosyal ağlar üzerinden yürütülen bilişim teknolojileri eğitiminin ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarına etkisini incelemiştir. Deneysel şekilde sürdürülen bu çalışmada bilişim teknolojileri eğitimi sosyal ağ destekli alan öğrencilerin başarılarında olumlu olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusu elde edilmiştir. Öğrencilerin birbirleriyle akademik yönden bilgi alışverişinde bulunabileceği sosyal ağlar okul ortamında öğretmen rehberliğinde kullanılırsa ders başarısı artabilir.

Sınıf düzeyine göre; Öğrencilerin başarı düzeyleri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre 10. Sınıfların akademik başarılarının 12. Sınıflara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu farklılık 10. Sınıfların alan seçimi dönemine girmelerinden ve bu sebeple derslerin önemini kavrayıp daha fazla ders çalışmaya yönelmiş olmalarından kaynaklanmış olabilir. Yapılan literatür taramasında böyle bir çalışmaya rastlanmamıştır.

5.1.5 Alt Problem 5: Öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Pearson Korelasyon analizi sonucuna göre öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyi ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır.

Literatürde bulunan çalışmalar incelendiğinde Özden ve Açıkgül Fırat (2013) bilişim teknolojilerinden yararlanma ile bilimsel süreç becerileri arasında pozitif anlamlı bir ilişki olduğunu ifade etmektedir. Güven ve Sülün (2011) ise öğrencilerin bilgisayar

destekli eğitim ile akademik başarıları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.

5.2. Öneriler

- Birinci alt problemle ilgili sonuçlara bakıldığında öğrencilerin BT kullanımı orta düzeydedir. Gelişen dünyaya ayak uydurabilecek gerekli bilimsel ve teknolojik donanımına sahip bireylerin yetişmesi adına eğitimde ve sosyal hayatta BT kullanımı özendirilebilir.
- Daha çok iletişim amaçlı kullanılan cep telefonlarının eğitim öğretim amaçlı kullanılması konusunda öğrenciler bilinçlendirilebilir.
- Her yaş seviyesinde kullanımı giderek yaygınlaşan sosyal ağların eğitimsel işlevine yönelik kullanımı özendirilebilir.
- Bilgisayarın ve internetin eğitimde avantaj olarak nasıl kullanılabileceği konusunda veliler bilgilendirilmelidir.
- BT laboratuvarı olmayan okullara teknolojik alt yapı konusunda destek sağlanarak öğrencilerin bilişim teknolojilerini eğitim amaçlı daha etkin kullanmalarına zemin hazırlanabilir.
- Eğitim-öğretim sürecine katkısı inkar edilemeyen bilgisayar ve internet teknolojilerinin, sınıf ortamında etkin kullanımı sağlanarak, bu yönde dersliklerin çoğunluğunun görsel-işitsel materyal kullanımına uygun bir elektronik ortama (e-sınıf) kavuşturulmaları gerekmektedir.
- Ders bazında öğretmenlerin bilişim teknolojilerinden yararlanma düzeyleri incelenebilir.

5.2.1. Araştırmacılar İçin Öneriler

- Yöneticilerin bilişim teknolojileri ve yazılım dersine karşı tutumunun BT öğretmenlerinin motivasyonuna etkisi incelenebilir.
- Eğitimde kullanılan uzaktan eğitim modelleri çeşitlendirilerek her eğitim kademesi ve bu eğitim kademelerindeki sınıf düzeyine uygun olarak geliştirilebilir.
- Ders bazında öğretmenlerin bilişim teknolojilerinden yararlanma düzeyleri incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Ada, S., Baysal, N. B. ve Kadioğlu, H. (2009). Projeyle Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumlarına ve Görsel Sunu Uygulamalarına Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 89- 96.
- Adler, A. (2014). *Yaşamın Anlam ve Amacı* (K. Şipal, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Akar, E. (2010). *Sosyal Medya Pazarlaması: Sosyal Web’de Pazarlama Stratejileri*. Ankara: Efil Yayınevi.
- Akar, Ö. (2003). Bilgi toplumu sürecinde ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin vizyon geliştirme düzeyleri (Ankara ili örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akın, H. B. (1998). Bilişim Teknolojilerinin Evrimi ve Bilişim Teknolojilerinin Çağdaş İşletmelerde Stratejik Yönetim Üzerindeki Etkileri. Çukurova Üniversitesi, *İİBF Dergisi*, 8 (1): 239-253.
- Akın,M. Ve Baştuğ, A. (2005). A Pre-Investigation Intended To Determine The Sufficiency Levels Of The Students At Erzincan Education Faculty, Primary Education Department In The Use Of Computer And Internet Technologies. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1): 47-58.
- Akkoyunlu, B. (1996). Öğrencilerin Bilgisayara Karşı Tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 20(100): 15-29.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoğlu, S. (2003). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(24) .,Retrievedfrom <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7812/102529>.
- Akpınar, Y. ve Altun, Y. (2014). Bilgi Toplumu Okullarında Programlama Eğitimi Gereksinimi. *İlköğretim Online*, 13(1): 1- 4.
- Alomar, B. O. (2006). Personel And Family Path Stop Uplachievement. *Social Behavior And Personality*, 34(8): 907-922.

- Ameli, S. R. (2006). New Individualism and Mobil Phone: Technology Of Individualism and Identity. *Global Media J* 2006:1-3.
- Avcı, Ü. ve Seferoğlu, S., S. (2011) Bilgi Toplumunda Öğretmenin Tükenmişliği: Teknoloji Kullanımı ve Tükenmişliği Önlemeye Yönelik Alınabilecek Önlemler. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Sayı 9 :13-26.
- Aydın, B. (2003). Bilgi Toplumu Oluşumunda Bireylerin Yetiştirilmesi ve Matematik Öğretimi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(14).
- Aydın, F. (2010). *Akademik başarının yordayıcısı olarak akademik güdülenme, öz yeterlilik ve sınav kaygısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bagnall, R.G. (2006). Life Long Learning And The Limits Of Tolerance. *International Journal Of Lifelong Education*, 25(3) : 257-269.
- Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- İkü (2018). Bilgisayar Bilimine Giriş Güncel Ders Notları, 1(56). <http://web.iku.edu.tr/~tkaynas/bgpp.pdf> [10 Ekim 2020].
- Bohlin, R., Milheim, W. (1994). Application of an Adult Motivational Instructional Design Model, *Proceedings of Selected Research and Development Presentations*, U.S.A: California.
- Bradley, S.P., Hausman, J.A. and Nolan, R.L. (1993). Globalization, Technology And Competition, Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Buccheri, G., Gürber, N. A., and Brühwiler, C. (2011). The Impact Of Gender On Interest In Science Topics And The Choice Of Scientific And Technical Vocations. *International Journal Of Science Education*, 33(1) : 159-178.
- Burgul, N. ve Yağan, M. (2009). The Importance And Roles Of Information Technologies In Preschool Education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. Volume 1, Issue 1, Pages 2889-2890, SSCI, Web Of Science.
- Cai, Z., Fan, X., And Du, J. (2017). Gender and Attitudes To Ward Technology Use: A Meta-Analysis. *Computers & Education*, 105 : 1–13.

- Chou, T. J.,and Ting, C. C. (2003). The Role Of Flow Experience İn Cyber-Game Addiction. *Cyber Psychology&Behavior*, 6(6) : 663-675.
- Coşkun, F. (1990). Anaokuluna giden beş yaş çocuklarının 1-5'e kadar sayı sembollerini öğrenmelerinde geleneksel eğitim ile bilgisayar eğitiminin karşılaştırılması olarak incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, V. (2002). *Okul Kültürü ve Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çetin, O., Yalçınkaya, E., Aktepe, V., Temur , M. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International Journal Of Active Learning*, 3 (2): 11-22.
- Çilenti, K. (1988). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaası
- Demir, N. ve Kabadayı, A. (2008). Erken Yaşta Renk Kavramının Kazandırılmasında Bilgisayar Destekli ve Geleneksel Öğretim Yöntemlerinin Karşılaştırılması. *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (1): 1-18.
- Demirel, Ö. (2010). *Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Demirer, V. ve Sak, N. (2015). Türkiye'de Bilişim Teknolojileri (BT) Eğitimi ve BT Öğretmenlerin Değişen Rollerini, *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5): 434-448.
- Demirhan, T. (2008). Bilişim teknolojilerinin işitme engellilerin eğitimine olan etkisinin incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Davenport, T. H. ve Prusak, L. (2001). *İş Dünyasında Bilgi Yönetimi: Kuruluşlar Elleriindeki Bilgiyi Nasıl Yönetirler?* İstanbul: Rota.
- Doğan, T. (2012). Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Öznel İyi Oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14(1): 56-64.
- Doleck, T.,Bazelais, P., Lemay, D. J., Saxena, A.,&Basnet, R. B. (2017). Algorithmic Thinking, Cooperativity, Creativity, Critical Thinking, And Problem Solving: Exploring the relationship between computational thinking

skillsand academic performance. Computers &Education. 123-131.
doi:10.1007/s40692-017-0090-9.

Dülger, M. V. (2004). *Bilişim Suçları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ergin, A. (1995). *Öğretim teknolojisi, iletişim*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Fraenkel, J. R.andWallen, N. E. (2000). *Eğitimde Araştırma Nasıl Tasarlanır ve Değerlendirilir* . Boston: McGrawHill.

Girginer, N. ve Özkul, A. E. (2004). Uzaktan Eğitimde Teknoloji Seçimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, July, 3(3): 155-164.

Glasser, W. (1999). *Başarısızlığın Olmadığı Okul* (Çev. Teksöz, K.). İstanbul: Beyaz Yayınları.

Gordon, J. (1996). Tracks For learning: Metacognition And Learning Technologies. *Australian Journal of Educational Technology*, 12(1): 46-55.

Gökçearslan, Ş. ve Günbatar, M. S. (2012). Ortaöğrenim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2): 10-24.

Greeno, J. G.,Pearson, P. D. And Schoenfeld, A. H. (1996). Implicationsfor NAEP of Research on Learning And Cognition. Paper Presented at the National Academy of Education Panel, California.

Gürses, Y. (2006). Eğitim örgütlerinde yöneticilerin etkili iletişim kurma becerilerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Kütahya merkez ilçe örneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Güven, G. ve Sülün, Y. (2012). Bilgisayar destekli öğretimin 8. sınıf fen ve teknoloji dersindeki akademik başarıya ve öğrencilerin derse karşı tutumlarına etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(1): 68-79.

Hussain, Z. and Griffiths, M. D. (2009). Excessiveuse of Massively Multi-Playeronline Role-Playing Games: A Pilot Study. *International Journal of Mental Healthand Addiction*, 7(4): 563–571. <https://doi.org/10.1007/s11469-009-9202-8>

- İraz, R. (2004). Organizasyonlarda Karar Verme Ve İletişim Sürecinin Etkinliği Bakımından Bilgi Teknolojilerinin Rolü, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* ,(11): 407-422.
- İşman, A. (2001). Bilgisayar ve Eğitim, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2): 1-59.
- İşman, A. ve Gürgün, S. (2008). Özel Okullarda Öğrenim Gören İlköğretim Öğrencilerinin İnternete Yönelik Tutum ve Düşünceleri (Acarkent Doğa Koleji Örneği). Eskişehir, Türkiye: The 8th International Educational Technology Conference (May, 6-12, 2008).
- Kalbag, A. (2000). *Dünyayı Saran Ağ*. (Çeviren: Selma İkiz). Ankara: Tübitak.
- Karal, H. Ve Kokoc, M. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amaçlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education* 1(3): 251-263.
- Karasar, Ş. (2004). Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri- İnternet Ve Sanal Yüksek Eğitim. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology* ,ISSN: 1303-6521 volume 3, Issue 4, Article 16.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (17.baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kayabaşı, Y. (2005). Sanal Gerçeklik ve Eğitim Amaçlı Kullanılması. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(3).
- Kelleci Öztürk, Ö. ve Tetik, E. (2015). Sosyal Ağ Destekli Bilişim Teknolojileri Eğitiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi. *Education Sciences*, 10(3): 151-168.
- Kerber, C.J. (2005). Problem And Pathological Gambling Among College Athletes. *Ann Clin Psychiatry*, 17(4): 243-257.
- Kol, S. (2012). Okul Öncesi Eğitimde Teknolojik Araç- Gereç Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 20(2): 543-554.

- Kurnaz, S. (2003). Kozmetoloji'de Online Eğitim. Online *Kozmetoloji Dergisi* 1(2).
http://www.Dermaneturk.com/Okd/Sayi212003/Degerlendirme.Asp[5 Eylül]
- Kuss, D. J.,and Griffiths, M. D. (2012). Online Gaming Addiction İn Children and Adolescents: A review of Empiricalresearch. *Journal of Behavioral Addictions*, 1: 3–22.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek Danışmanlığı Kuramlar ve Uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (1987). *Öğrencilerin Çalışma Alışkanlıkları ve Tutumları*; AÜ EBF Yayınları No:153, Ankara.
- Kütük, H. (2018). *Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ile presenteeism davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Lam, B. T. And Ducreux, E. (2013). Parental İnfluence And Academic Achievement Among Middle School Students: Parent perspective. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 23(5): 579-590.
- Lenhart, A. (2007). Cyber Bullying and Online Teens. Pew Internet & American Life Project.
- Liao, Y. C. (2007). Effects of computer assisted instruction on students' achievement in Taiwan: A meta analysis. *Computers and Education*, 48(2): 216-233.
- Mengi, S. (2011). *Ortaöğretim 10. ve 11.sınıf öğrencilerinin sosyal destek ve özyeterlik düzeylerinin okula bağlılıkları ile ilişkisi*. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2006). Temel Eğitime Destek Projesi “Öğretmen Eğitimi Bileşeni” Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, *Tebliğler Dergisi*, S.2590: 1491-1540.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2008). Öğretmen Yeterlilikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü. Çevrim-içi: <http://otmg.meb.gov.tr/YetGenel.html>.

- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2009). *İlköğretim Matematik Dersi 1.-5. Sınıflar Öğretim Programı*. Ankara: MEB.
- Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, *T.C. Resmi Gazete*, 29871, 28 Ekim 2016.
- Mısırlı, Z.A. (2013). Ortaokul Öğrencilerinin Eğitim Teknolojisi Standartlarına İlişkin Yeterliklerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Odabaş, H ve Polat, C. (2008). Bilgi Toplumunda Yaşam Boyu Öğrenmenin Anahtarı: Bilgi Okuryazarlığı. Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı: International Symposium on Globalization, Democratization and Turkey Proceedings içinde sunuldu (596-606), Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Öğüt, A. (2001). *Bilgi Çağında Yönetim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özçağlayan, M. (1998). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Özden, M. ve Fırat, E. A. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgi İletişim Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri ve Bilimsel Süreç Becerileri Arasındaki İlişki. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(15): 1-28.
- Özdemir, G., Aydın, T. ve Bozkurt, T. (2013). Eğitim Sistemindeki İnovatif Değişimlere Yönelik İlköğretim Okul Yöneticilerinin Görüşleri (Gaziantep ili örneği). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4): 70-77.
- Özdilek, O. (2002). *İnternet ve Hukuk*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Özmuş, M. (2008). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma düzeylerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Özmuş, M. (2011). Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 4(1): 1-17.

- Öztürk, M. ve Akgün, Ö. E. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Paylaşım Sitelerini Kullanma Amaçları ve Bu Sitelerin Eğitimlerinde Kullanılması ile İlgili Görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3): 49-67.
- Para, D. ve Reis, Z. (2009). Eğitimde Bilişim Teknolojileri Kullanılması: Kimyada Su Döngüsü. Akademik Bilişim. 09-11. *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 11-13 Şubat 2009 Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Pellegrino, J. W., Chudowsky, N. And Glaser, R. (2001). Knowing What Students Know: The Science And Design of Education Assessment. Washington, DC: National Academy Press.
- Pensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon, MCB University Pres*, Vol:9, No:5, October.
- Port, O. (1996), "The Silicon Age? It is Just Dawning", Business Week, (December 1996).
- Preble, B., and Gordon, R. (2011). Transforming School Climate and Learning: Beyond Bullying and Compliance. Thousand Oaks: Corwin.
- Redmayne, M. (2013). New Zealand Adolescents Cellphone and Cordlessphn Eusershabits: Arethey at Increased Risk of Brantum Ours Already? A Cross-Sectional Study. *Environmental Health*, 12(5).
- Sağıroğlu, Ş. (2001). *Herkes İçin Etkili Bilişim*. Kayseri: Ufuk Kitabevi.
- Sancak, Ö. (2003). Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarına sayı ve şekil kavramlarının kazandırılmasında bilgisayar destekli eğitim ile geleneksel eğitim yöntemlerinin karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sarier, Y. (2016). Türkiye’de Öğrencilerin Akademik Başarısını Etkileyen Faktörler: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3): 609-627.
- Seferoğlu, S., Koçak, Y., (2003). Eğitim Fakültelerindeki Öğretim Elemanlarının Bilgisayar Kullanımı ve Öz-yeterlik Algıları, Bilişim Teknolojileri Işığında

Eğitim Konferansı ve Sergisi (BTIE), 21-23 Mayıs, 2003, ODTÜ Kùltür ve Kongre Merkezi, Ankara.

Shnier, M. (1998). *Computer Dicctionary*. Ankara: Bıçaklar Kitabevi.

Sırabaşı, V. (2003). *İnternet ve Radyo-Televizyon Aracılığıyla Kişilik Haklarına Tecavüz*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Solis, B. (2010). Sosyal Medya Toplumsal Bir Rönesansı Temsil Eder. *Brand Age*, 22: 6-10.

Şenel, A. ve Gençođlu, S. (2003). “Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi”. *G.Ü. Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakùltesi Dergisi* , 11(12) :45-65.

Şişman, M. ve Taşdemir, İ. (2008). *Türk eğitim sistemi*. Ankara: Pegem Akademi.

Tekbıyık, A. (2015). The Use of Jigsaw Collaborative Learning Method İn Leaching Socio-Scientificissues: The Case of Nuclear Energy. *Journal of Baltic Science Education*, 14(2): 237–253.

Tekin, M., Güleş, H. K. ve Öğüt, A. (2006). *Değişim Çağında Teknoloji Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık

Telman, N. (1996). *Etkin Öğrenme Yöntemleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Temur, S. (2001). *Bilgisayar Teknolojisi ve Kullanımı*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Topal, M. ve Akgün, Ö. E. (2015). Eğitim Fakùltesi Son Sınıf Öğrencileri İçin Hazırlanan Eğitim Amaçlı İnternet Kullanımı Öz-Yeterliđini Geliştirme Programının Etkililiği. *İlköğretim Online*, 14(2): 697-712.

Tor, H. (2004). *İş Eğitimi (Teknoloji Eğitimi) Öğretmeni Yetiştirme*. (Editör: Musa Gürsel). Eğitime İlişkin Çeşitlemeler. Konya: Eğitim Kitabevi, 197-210.

Tor, H. ve Erden, O. (2004). “İlköğretim Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma”. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3 (1): 120-130.

- Toruk İ. (2008). Üniversite Gençliğinin Medya Kullanma Alışkanlıkları Üzerine Bir Analizi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (19): 475-479.
- Tosun Gülgün, Z., Akıncı Vural, B., Başok Yurdakul, N., Çelik, T., Köseoğlu, Ö. ve Yakın, M. (2006). *Bilgi İletişim Teknolojileri ve Yansımaları*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- TÜBİTAK (2004). *Vizyon 2023 teknoloji öngörü projesi, bilgi ve iletişim teknolojileri (bit) sonuç raporu*. http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/vizyon2023/bit/bit_panel_sonuc_rapor.pdf [10 Eylül 2020].
- Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK, (2010). *2010 Yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırma Sonuçları* <http://www.tuik.gov.tr/> [1 Ekim 2020].
- Uden, L. And Beaumont, C. (2006). *Tecnoogy and Problem-Based Learning*. Hershey, USA: Information Science Publishing.
- Verma, C., and Dahiya, S. (2016). Gender Difference to Wards İnformation and Communication Technology Awareness in Indian Universities. *Springer Plus*, 5(1): 370.
- Vural Akıncı, B. (2006). *Bilgi İletişim Teknolojileri ve Yansımaları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Vural, Z.B.A. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 20(5): 3348-3382.
- Waugh, C. K. And Gronlund N. E. (2013). *Assessment of Student Achievement*. (10th ed). Boston: Pearson.
- Woodcock, B., Middleton, A. & Nortcliffe, A. (2012). Considering The Smartphone Learner: An İnvestigation into Student İnterest in the Use of Personel Technology to Enhance Their Learning. *Student Engagement and Experience Journal*, 1(1).
- Yanpar Şahin, T ve Yıldırım, S., (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Yavuzer , H. (2005), *Ana-Baba ve Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Yazıcıoğlu, Y. (2001). Bilgisayar ve Bilgisayar Şebekeleri ile İlgili Suçlar Konusunda TCK 2000 Tasarısı. Bilişim ve İnternet Teknolojilerinin Caza Hukuku Açısından Doğurduğu Yeni Sorunlar. 24 Mart. Bursa: Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, 70-81.

Yıldırım, Y. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin Teknoloji Kullanım Yeterlikleri ve Teknoloji Kullanımını Etkileyen Faktörler, <http://bilgikasifi.com/> ,27-39.

York, D.,Owston, R., Murtha, S. And Finkel, J. (2014). Investigating a Blending of Classroom Instruction With online Learning Environment in Undergraduate Education: Students' Perspective. In Annual Meeting of the American Educational Research Association, Philadelphia.

Yörükoğlu, A. (1988), *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul: İş Bankası Yayını.

Yurdakul, C. ve Çağlayan U. (1997). *Bilgi Teknolojileri Türkiye İçin Nasıl Bir Gelecek Hazırlamakta*. Ticaret Basım Sanayi: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yücel, D. ve Erkut, H. (2003). Bilişim Teknolojilerinin Çalışma Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi*, 2 (2): 49-59.

EK.1

Sayı : 20292139-ÇS0.01.04
Konu : Etik Kurul Kararı

Sayın Nurşen YANARDAĞ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü/Öğü Eğitim Birimleri Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

Kurulumuz 25.02.2020 tarihinde toplanarak, "Lise Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi İle Akademik Başarıları Açısındaki İlişki " başlıklı araştırmanızda kullanılarak üzere kurula sunmuş olduğunuz Etik Kurul Başvuru Formunuzu onaylayarak imza altına almıştır. Araştırmanızın Etik Kurul Onay Formu ekte yer almaktadır. Bilgilerinizi rica ederim

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Nasuh USLU
Kurul Başkanı

Ek: Etik Kurul Onay Formu (3 sayfa)

25/02/2020 Raporu

Zeynep Funda TEZ

Minirent Elektronik İmza

NASUH USLU (ETİK KURULU BAŞKANI) - KURUL BAŞKANI 25/02/2020 23:36

Kurum: Etik Kurul Kurulu
Telefon No: 444 97 88 Faks No: +90 (212) 693 82 29
E-Posta: klg@izun.edu.tr İnternet Adresi: www.izun.edu.tr
Rap: 1448901.klg.e

Arşivli Bilgi: Zeynep Funda TEZ
Ünvan: Raporör
Tel: 2126929606

 Istanbul Zaim Üniversitesi	İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU																	
ARAŞTIRMA ETİK KURUL ONAY FORMU																		
Tarih:	26.02.2020																	
Sayı:	2020/02																	
Ekler:	EK 1: Başvuru Dilekçesi EK 2: Etik Davranış Beyan Formu EK 3: Etik Kurul Başvuru Formu EK 4: Anket (2 Sayfa) EK 5: Ölçek İzin Yazışmaları (2 Sayfa)																	
Yer:	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rektörlüğü																	
İlgi:	Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 25.02.2020 tarihli ve 1080 sayılı yazısı																	
Katılımcılar:	<table border="0"> <tr> <td>1. Prof. Dr. Nazım USLU</td> <td>Kurul Başkanı/Rektör Yardımcısı</td> </tr> <tr> <td>2. Prof. Dr. Mehmet Emin KÖKTAŞ</td> <td>Üye/Dekan V.</td> </tr> <tr> <td>3. Prof. Dr. Mustafa ATEŞ</td> <td>Üye/Dekan V.</td> </tr> <tr> <td>4. Prof. Dr. Kadir CANATAN</td> <td>Üye/Öğretim Üyesi</td> </tr> <tr> <td>5. Prof. Dr. Yahya Kemal YOĞURTCU</td> <td>Üye/Öğretim Üyesi</td> </tr> <tr> <td>6. Prof. Dr. Ömer ÇAHA</td> <td>Üye/Müdür V.</td> </tr> <tr> <td>7. Bilal ŞAMAT</td> <td>Üye/Hukuk Müşaviri</td> </tr> <tr> <td>8. Zeynep Funda TEZ</td> <td>Raportör</td> </tr> </table>		1. Prof. Dr. Nazım USLU	Kurul Başkanı/Rektör Yardımcısı	2. Prof. Dr. Mehmet Emin KÖKTAŞ	Üye/Dekan V.	3. Prof. Dr. Mustafa ATEŞ	Üye/Dekan V.	4. Prof. Dr. Kadir CANATAN	Üye/Öğretim Üyesi	5. Prof. Dr. Yahya Kemal YOĞURTCU	Üye/Öğretim Üyesi	6. Prof. Dr. Ömer ÇAHA	Üye/Müdür V.	7. Bilal ŞAMAT	Üye/Hukuk Müşaviri	8. Zeynep Funda TEZ	Raportör
1. Prof. Dr. Nazım USLU	Kurul Başkanı/Rektör Yardımcısı																	
2. Prof. Dr. Mehmet Emin KÖKTAŞ	Üye/Dekan V.																	
3. Prof. Dr. Mustafa ATEŞ	Üye/Dekan V.																	
4. Prof. Dr. Kadir CANATAN	Üye/Öğretim Üyesi																	
5. Prof. Dr. Yahya Kemal YOĞURTCU	Üye/Öğretim Üyesi																	
6. Prof. Dr. Ömer ÇAHA	Üye/Müdür V.																	
7. Bilal ŞAMAT	Üye/Hukuk Müşaviri																	
8. Zeynep Funda TEZ	Raportör																	
Planlanan araştırma önerisi özeti aşağıdaki gibidir.																		
Araştırmanın Niteliği:	Yüksek Lisans Tezi																	
Araştırmanın Başlığı:	Lise Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki																	
Araştırmacılar ve adres bilgisi:	Öğrenci; Nurşen YANARDAĞ – İstanbul Sabahattin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi , nursenyusuf2017@gmail.com Telefon: 0554 114 30 53 Danışman: Doç. Dr. Bilal YILDIRIM, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Bölümü																	
Araştırmanın Süresi (ay):	12 Ay																	
Araştırmanın Amacı:	<p>Bu çalışmanın amacı, Lise öğrencilerinin akademik başarı değişiklerinin belirleyicisi olarak öğrencilerin dönemlik not ortalamalarının temel alınarak öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:</p> <p>Öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri sınıf düzeyine göre değişmekte midir?</p> <p>Öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri alan türüne göre değişmekte midir?</p> <p>Öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri cinsiyete göre değişmekte midir?</p> <p>Öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?</p> <p>Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin yaşamımızda yer alması eğitim alanında birçok yeniliğin oluşmasını sağlamıştır. Bu teknolojiler</p>																	

 1/3

26.02.2020 tarihli ve 2020/02 sayılı Etik Kurulu kararı ekidir.

	<p>8875 nöde öğrencilerin dersle ilgili anlamda ve öğrenmelerin motivasyonuna katkı sağlanılacaktır. Yapılan literatür araştırma sonucunda öğrenimlerin bilgi teknolojileri kullanım düzeyleriyle ilgili çalışmalar sıkça rastlanmıştır fakat öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım düzeylerinin akademik başarılarına etkileri konusunda bu çalışmaya ihtiyaç vardır.</p>
Araştırma Eriği:	<p>Araştırmaya kurum izni ve gereğiyle vefatı izni alındıktan sonra başlanacaktır. Araştırma Millî Eğitim Bakanlığına 2020/02 Sayılı Araştırma Uygulama İzinleri Hakkında Yayımlanan Genelge'ye uygun olarak yapılacaktır. Araştırmada kişisel veri toplanacağından 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat ayrıca kişisel verilerin korunması amacıyla gerekli tüm tedbirler alınacaktır, gerekli her türlü yükümlülüklerin yerine getirilecektir. Çalışmalar bilimsel bir amaçla yapılmaktadır ve araştırmanın sonuçları sadece bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Çalışmanın sonuçları katılımcıların aleyhine olarak kullanılmayacağı, çalışmaya katılımlarını gönüllü olarak yaptıkları, araştırma tamamen gizli tutulacağı, çalışmaya katılımların kimliklerini açık olarak kullanılmadıkça kaydedileceği ve çalışmaya katılımların aralığı sırasında herhangi bir nedenle rahatsızlık hissetmelerini durumunda istedikleri zaman katılımlarını sona erdebilecekleri bilgileri uygulanacak askatların başında yer almaktadır.</p>
Araştırmada Kullanılacak Ölçme Araçları (adları) ve Kaynakları:	<p>Bu çalışmada Mustafa ÖZMUSUL tarafından 2011 yılında yayınlanan "Eğitim Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyinin Geliştirilmesi" adlı makalede yer alan 22 sorudan oluşan "Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Ölçeği" kullanılacaktır.</p>
Araştırmaya Katılacak Örneklem Sayısı, Örneklem Nereden ve Nasıl Seçileceği:	<p>Örneklem Kâğıtkeçmece ilçesinde bulunan Orhan Cemil Feriyo Anadolu Lisesi, Sabahattin Zaım Anadolu Lisesi, Atıfhan Anadolu Lisesi, Hacı Bektaş Veli Anadolu Lisesi olarak toplam 4 okuldan toplanacaktır. Yapılacak olan çalışmada olmak istediğimiz örneklem sayısı 1000 kişidir. Ölçekler Anadolu Lisesi öğrencilerine uygulanacaktır.</p>
Uygulamanın veya Ölçeklerin Dolunusu Süresi:	<p>3-10 dk.</p>
KARAR	ARAŞTIRMA İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİNİN ETİK DURUŞUNA AYKIRI DEĞİLDİR.

Tarih: 26/02/2020

Sayı: 2020/02

İlgili Sayılı Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 25.02.2020 tarihli ve 1080 sayılı yazısı

İstanbul Sabahattin Zaım Üniversitesi Etik Kurulu tarafından kararlaştırılmıştır.

26.02.2020 tarihli ve 2720/02 sayılı Etik Kurulunun kararı ekidir.

Üye
Prof. Dr. Melis Emine KÖÇTÜŞ

Başkan
Prof. Dr. Nasuh USLU

Üye
Prof. Dr. Mustafa ATEŞ

Üye
Prof. Dr. Kadir ÇAMATAN

Üye
Prof. Dr. Yahya Kemal YÖĞÜRLÜ

Üye
Prof. Dr. Öner ÇAHA

Üye
Av. Bilal ŞAMAT

EK.2

**MILLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI OKUL VE KURUMLARDA
GERÇEKLEŞTİRİLECEK ARAŞTIRMA UYGULAMALARINA İLİŞKİN
ARAŞTIRMA İZİN BAŞVURU TAAHHÜTNAMESİ**

1. Araştırmam boyunca anayasa/kanun ve yönetmeliklere uygun davranacağımı,
2. Araştırmayı yürüteceğim okulun/kurumun kurallarına uyacağımı,
3. Araştırmam boyunca hiç kimsiyi araştırmama/çalışmamın katılmaya zorlamayacağımı,
4. Araştırmayı/çalışmayı bana tahsis edilen mekân/sınıf ve zamanda gerçekleştireceğimi,
5. Araştırmamın olası fiziksel/ruhsal zararları konusunda katılımcıları bilgilendireceğimi,
6. Araştırmam/ çalışmam sırasında topladığım kişisel bilgileri koruyacağımı,
7. Araştırmam/çalışmam için gerektiği kadar veri toplayacağımı,
8. Araştırma/çalışma sırasında öğrencilerin derslerinde/çalışmalarında herhangi bir kayıplarının olmayacağını,
9. Araştırmam/çalışmam sırasında herhangi bir ticari faaliyette bulunmayacağımı, katılımcıları herhangi bir ürün/üser/tehdaviye yönlendirmeyeceğimi,
10. Araştırma izin evraklarını oku yönetimine teslim edeceğimi,
11. Araştırma/çalışma sırasında izni olan evrakları kullanacağımı,
12. Tıbbi araştırmalarda araştırma/çalışmanın uygulama sırasında etik kurallara uyacağımı,
13. Araştırma/çalışma sırasında topladığım ses ve görüntü kayıtlarını güvenilir ortamlarda saklayacağımı ve araştırma/çalışma sonrasında imha edeceğimi,
14. Genelge hükümlerine aykırı davranmam ve herhangi bir yanlış ifade, beyan ve maddi gerçeği gizleme gibi durumlarda adli ve idari işlemlerin yürütülmesini kabul edeceğimi,
15. İzin alınmış araştırmalarda/projelerde irsanlarla ilgili yapılacak anket, görüşme, gözlem, alan araştırması, uygulama ve incelemelerde sağlık, güvenlik, insan hakları, mevcut mevzuat hükümleri, hukukun genel ilkelerini ihlal etmeyeceğimi ve etik ilkelere uyacağımı,
16. Araştırma ile ilgili sonuç raporlarını çalışmamın bitiş tarihinden itibaren 30 gün içinde izin aldığım birime ulaştıracacağımı,

Kabul ettiğimi beyan ederim.

Araştırmanın Adı : Lise Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki

Araştırmacı : Nurşen YANARDAĞ

Tarih

02/03/2020

İmza

İsim - Soyisim

Nurşen YANARDAĞ

EK.3

Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Ölçeği Kullanım İzni

Gelen Kutusu x

nursen yanardağ <nursenyusuf2017@gmail.com>

14 Şub 2020 16:40

Alıcı: mustafaozmusul ▾

Merhabalar Sayın Hocam.İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi Tezli Yüksek Lisans öğrencisiyim.2011 yılında geliştirmiş olduğunuz Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Ölçeği 'ni tez çalışmamda kullanmak istiyorum.

Bilgilerinize arz ederim.

Tez Konusu : Lise Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

Mustafa Ozmusul

14 Şub 2020 20:28

Kullanabilirsiniz.İyi Çalışmalar Mustafa Özmsul 14 Şub 2020 Cum 16:40 tarihinde nursen yanardağ <nursenyu...

EK-4

ANKET FORMU

Sevgili öğrencimiz,

Elinizdeki bu anket formu, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Doç. Dr. Bilal YILDIRIM danışmanlığında yürütülen “Lise Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyi ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu yüksek lisans tezine veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Zaman ayırdığınız ve değerli görüşlerinizi paylaşma nezaketinde bulunduğunuz için teşekkür ederiz.

Nurşen YANARDAĞ
nursenyusuf2017@gmail.com

Yönerge: Sayın katılımcı anket formu içerisindeki tüm ifadelere katılım düzeyinizi belirtilen ifadelerle göre ve eksik bırakmadan yapınız.		Hiçbir zaman	Bazen	Genelde	Her zaman
1	Bilgi edinmek için bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
2	Bilgi dağarcığımı(düzeyimi) artırmak için bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
3	Öğretmenlerimizin verdiği ödevleri yaparken bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
4	Ders kitaplarımızda yer alan görevleri (ödevleri) yapmak için bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
5	Proje çalışması yaparken bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
6	Kendime faydalı olacağını düşündüğüm bir konuyu araştırmak istediğimde bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
7	Merak ettiğim bir konuyu araştırırken bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
8	Bilmediğim olayları araştırırken bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
9	Birinden haber almak için bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
10	Birine mesaj göndermek istediğimde bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
11	Birine haber vermek için bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
12	Görüşmek istediğim biriyle bilişim teknolojilerinden yararlanarak görüşürüm.				
13	Biriyle yazışmak istediğimde bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
14	Düşüncelerimi ifade ederken bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
15	Düşüncelerimi paylaşırken bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
16	Eğlenceli vakitler geçirmek istediğimde bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				
17	Eğlenmek istediğimde bilişim teknolojilerinden yararlanırım				
18	Oyun oynama amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanırım.				

1. Cinsiyetiniz: () Erkek () Kız

2. Sınıf düzeyi: () 9. Sınıf() 10. Sınıf() 11. Sınıf() 12. Sınıf

3. Cep telefonunuz var mı? Evet () Hayır ()

4-Sosyal Medya hesabınız var mı? Evet () Hayır ()

5. Sosyal medya hesabınız varsa günlük kaç saatiniz sosyal medyada geçmektedir?(.....Saat)

Nurşen YANARDAĞ

Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı ,
Yüksek Lisans Öğrencisi
nursenyusuf2017@gmail.com

Nurgül TURGUT

Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı ,
Yüksek Lisans Öğrencisi
nurgul68@hotmail.com

Merve SARIER

Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı ,
Yüksek Lisans Öğrencisi
mervedemir@hotmail.com

Fatma KAYA

Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı ,
Yüksek Lisans Öğrencisi
fatmaciftikaya@gmail.com

Kaya YILDIZ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
kaya_yildiz@hotmail.com

**OKULLARDAKİ İÇ MİMARİ TASARIMLARIN ÖĞRENME
ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

Öz

Bu araştırmanın amacı okullardaki iç mimari tasarımların öğrenme üzerindeki etkilerini, öğrenci görüşleri ile tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılının 1. döneminde İstanbul ili Sultangazi, Küçükçekmece,

ÖZGEÇMİŞ

Nurşen YANARDAĞ

İletişim Bilgileri : nursenyusuf2017@gmail.com

A)EĞİTİM

Yüksek Lisans:İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bölümü, 2020, İstanbul

Lisans: İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri
Öğretmenliği, 2006, Malatya

Anadolu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Edebiyat Bölümü, 2019, Eskişehir

B)MESLEKİ DENEYİM

2006-2008 Atatürk İlköğretim Okulu/Bilişim Teknolojileri
Öğretmenliği/ADIYAMAN-Merkez

2008-2010 Prof. Muharrem Ergin İlköğretim Okulu/Bilişim Teknolojileri
Öğretmenliği/Bayrampaşa

2010-2012 Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu/Bilişim Teknolojileri
Öğretmenliği/Küçükçekmece

2012-2013 Fatih Sultan Mehmet Ortaokulu/Bilişim Teknolojileri
Öğretmenliği/Küçükçekmece

2013-2014 TOKİ Halkalı Anadolu İmam Hatip Lisesi/Bilişim Teknolojileri
Öğretmenliği/Küçükçekmece

2014-2015 Cumhuriyet Ortaokulu/Bilişim Teknolojileri Öğretmenliği/Diyarbakır-
Lice

2015-2016 Yaprak Ortaokulu/Bilişim Teknolojileri Öğretmenliği/Diyarbakır-Lice

2016-2017 Kayacık Şehit Jandarma Çavuş İsmail Uygun Ortaokulu /Bilişim
Teknolojileri Öğretmenliği/Diyarbakır-Lice

2017-2018 TOKİ Güneşpark Evleri Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi /Bilişim
Teknolojileri Öğretmenliği/Küçükçekmece

2018- Sultan Abdülhamit İmam Hatip Ortaokulu/Müdür Yardımcısı/Küçükçekmece

2020- Toki Halkalı Anadolu İmam Hatip Lisesi / Müdür Yardımcısı/Küçükçekmece

